Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 265 (5856).
18 НОЯБРЬ 1985 й.
ДУШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган.
Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

КПСС XXVII СЪЕЗДИ

БЕШ ЙИЛЛИККА — ЗАРБДОР ЯКУН!

ШАРАФЛИ НОМ УЧУН

«Матбуот» полиграфия ишлаб чиқариш бирлашмасининг офсет босма фабрикасида Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг янги таҳрирдаги Программаси лойиҳасини муҳокама қилиш ниҳоятда қизиқарли ўтди. Коммунист Жаҳонгир Ниёзмуҳамедов етакчилик қилаётган бригада аъзолари ажойиб таклифни ўртага ташлашди. Улар «КПСС XXVII съезди номидаги бригада» номини олиш учун социалистик мусобақа бошлашни таклиф этдилар. Бу таклифни барча ишчи ва хизматчилар маъқуллашди. Ҳозир Ж. Ниёзмуҳамедов етакчилик қилаётган бригада 1987 йилнинг март ойи ҳисобига маҳсулот тайёрламоқда.

Пешқадам коллектив коммунистларнинг анжумани очиладиган кунини муносиб кутиб олиш учун янги марраларни белгилаб олди. Меҳнат унумдорлигини планга қўшимча 1,2 процентга ошириш, планга қўшимча 4 минг сўмлик маҳсулот тайёрлашга аҳд қилинди. Бригаданинг бу ташаббусини корхонадаги барча коллективлар маъқуллади.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ҳисобот ва сайловлар

ПАРТИЯ САФЛАРИНИНГ МАСЪУЛИЯТЛИ КЎРИГИ

Фрунзе район ҳисобот-сайлов партия конференциясидан

● СУРАТДА: Фрунзе район ҳисобот-сайлов партия конференциясининг бир группа делегатлари.

Т. **Каримов** фотоси.

Ўзбекистон пойтахти Фрунзе райони қуйи партия бўғинларида ҳисобот-сайлов йиғилишлари ишчанлик, принципиаллик, талабчан танқид ва ўз-ўзини танқид вазиятида ўтди. Коммунистлар ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, ташкилотчилик, идеологик ишларни такомиллаштириш, иш услуби ва методларини КПСС Марказий Комитетининг 1985 йилги апрель ва октябрь Пленумлари талабларига, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш масалаларига бағишланиб КПСС Марказий Комитетида ўтказилган кенгаш йўл-йўриқларига мувофиқ қайта қуриш масалаларини манфаатдорлик ва омилкорлик билан муҳокама қилдилар.

16 ноябрда бўлиб ўтган район ҳисобот-сайлов партия конференциясида муҳим ишлар ва режалар тўғрисидаги мана шу катта партиявий гурунг давом эттирилди. Умумхалқ муҳокамасига қўйилган жуда катта назарий, сиёсий ва амалий аҳамиятга молик ҳужжатлар — партиянинг янги таҳрирдаги Программаси ва таклиф этилаётган ўзгартишлар билан КПСС Устави, СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1986 — 1990 йилларга ҳамда 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Асосий йўналишлари лойиҳалари конференцияга алоҳида жанговарлик руҳини бахш этди. Район комитетининг ҳисобот докладида, конференция қатнашчиларининг нутқларида мазкур ҳужжатлар коммунистик қурилишда ишончли йўл кўрсатувчи қўлланма эканлиги таъкидланди.

Конференцияда сўзга чиққан барча кишилар бутун партиявий ишни янги вазифалар даражасига кўтариш, мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш программасини бажаришга энг кўп ҳисса қўшиш, бу йўлда халақит берадиган барча нарсаларга қатъиян қарши курашиш зарурлиги тўғрисида гапирдилар. Районнинг меҳнат коллективлари ҳисобот даврида муайян ютуқларни қўлга киритганлиги айтиб ўтилди. Саноат корхоналарини модернизациялаш ва реконструкциялаш асосида улар маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини ва унинг турларини кўпайтириб, буюмларнинг сифатини яхшиладилар. Юқори малакали кадрлар тайёрлаш, янги машина ва механизмлар яратиш, такомиллаштирилган технологик жараёнларни ишлаб чиқиш ва уларни ишлаб чиқаришга жорий этиш учун илмий муассасалар ва олий ўқув юртлари, тадқиқот ва лойиҳалаш институтлари, конструкторлик бюроларининг масъулияти оширилди. Кейинги икки йилнинг ўзидагина район корхоналарида турли техниканинг 200 дан ортиқ янги тури, 110 та технологик жараён жорий этилди. «КПССнинг XXVII съездига — 27 зарбдор ўн кунлик!» шиори остида социалистик мусобақа кенг қулоч ёйдирилди. Мусобақа давомида бир ярим мингдан ортиқ ишчи шу йил топшириқларини муддатидан илгари адо этганликлари тўғрисида рапорт берди, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларидан 23 киши икки беш йиллик планини бажарди.

Конференция қатнашчилари эришилган ютуқларни иқтисодий ва социал ривожланиш соҳасида партия ўртага қўяётган талаблар билан таққослаб, асосий эътиборни ҳал этилмаган проблемалар ва камчиликларга қаратдилар. Кўпгина корхоналарда ишлаб чиқариш қувватларидан тўлиқ фойдаланилмаётганлиги, меҳнат унумдорлиги суст ўсаётганлиги, янги техника зарур даражада жадал суръатлар билан жорий этилмаётганлиги таъкидлаб ўтилди. Айрим раҳбарлар давлат манфаатларини ҳисобга олмай, планларнинг камайтирилишига эришмоқдалар. Натижада район саноати беш йиллик планда кўзда тутилган марраларга эриша олмади. Бунинг учун асосий айб «Таштекстильмаш» корхоналари, тўқимачилик комбинати, 1-пойабзал фабрикаси, «Промстройкомплект» ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективлари зиммасига тушади.

Район партия комитетининг биринчи секретари **С. А. Хўжаева**, «Промстройкомплект» бирлашмасига қарашли 1-темир-бетон буюмлар заводининг кранчиси **Н. П. Туския**, 2-маршрутли таксилар автотранспорт корхонасининг ҳайдовчиси **Н. А. Радченко**, «Узбектекстильмаш» бирлашмасининг ишчиси **Л. Н. Наседкина**, тўқимачилик ва енгил саноат институтининг ректори **Б. Г. Қодиров**, тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси **Е. А. Губина**, абразив комбинати партия комитетининг секретари **М. Л. Сесюнина** ва бошқа делегатлар партиявий ва хўжалик ишларини такомиллаштириш йўллари, камчиликларни бартараф этиш тадбирлари тўғрисида гапириб, барча иш участкаларида тартибни йўлга қўйиш, партия, давлат, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш учун курашни кучайтириш зарурлигини айтдилар. «Биз ўз бригадамизда КПССнинг янги таҳрирдаги Программаси лойиҳасини муҳокама қилдик,— деди конференцияда «Отдельстрой» трестининг сувоқчилар бригадири У. Олимжонов. —Лойиҳада партия хўжалик ҳисобини янада ривожлантириш ва унинг самарадорлигини ошириш зарур, деб ҳисоблайди, дейилади. Бу қоида бригадамизнинг ҳар бир аъзосига ғоят аҳамиятли ва тушунарлидир. Бизда баъзида хўжалик ҳисобига ўтишга қаршилик кўрсатиб, нормал ишлашга халақит беришади. Бизни кўпинча бошқарма, трест, баъзида юқоридан берилган кўрсатма асосида объектдан объектга юбораверишади. Шунинг учун ҳам биз зарур натижага эриша олмаяпмиз».

Бошқа нутқларда ҳам инсон омили, ҳар бир меҳнаткашнинг самарали ишлашини активлаштириш зарур, деган фикр билдирилди. Делегатлар хўжалик фаолиятини, ғоявий-тарбиявий ишларни чуқур таҳлил этиб, ишда расмиятчиликдан, камчиликларга нисбатан муросасозликдан, сусткашликдан қатъиян халос бўлиш зарурлигини уқтириб ўтдилар.

Конференцияда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **И. Б. Усмонхўжаев** нутқ сўзлади.

Сизларнинг конференциянгиз, деди у, республикада дастлабки конференциялардан бири сифатида ўтказилмоқда ва КПСС XXVII съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XXI съезди арафасида партия сафлари масъулиятли кўригининг янги муҳим босқичини бошлаб бермоқда. Бу галги ҳисобот ва сайловлар икки беш йиллик маррасида, партия Марказий Комитетининг 1985 йил апрель ва октябрь Пленумларида, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачевнинг нутқларида баён этиб берилган йўл-йўриқларга мувофиқ жамият турмушининг ҳамма соҳаларига раҳбарлик қилиш форма ва методларини яхшилаш юзасидан партия зўр ғайрат билан иш олиб бораётган муҳитда ўтаётганлиги бу кампанияга алоҳида аҳамият бахш этмоқда.

КПССнинг янги таҳрирдаги Программаси, таклиф этилаётган ўзгартишлар билан партия Устави, мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг келгуси беш йилликка ҳамда 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Асосий йўналишлари лойиҳаларида коммунизм қуриш учун кураш назарияси, стратегияси ва тактикасининг туб проблемалари ҳар томонлама ишлаб чиқилди. Зўр сиёсий аҳамиятга молик бўлган шу ҳужжатлар совет жамиятининг социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш концепцияси руҳи билан суғорилган ва шу боисдан ҳам халқнинг зўр ғайрат-шижоатини қулф урдирмоқда.

«Ленин таълим берганидек, «обрў кучи билан, ғайрат, зўр тажриба, ғоят ҳар томонлама иш тутиш, зўр истеъдод кучи билан» ҳаракат қила олиш маҳорати, ҳозир биз учун бениҳоя муҳимдир», — деб уқтиради Михаил Сергеевич Горбачев.

Шу вазифалар нуқтаи назаридан республика партия ташкилоти ҳам ўз ишини баҳолашга янада талабчанлик билан чуқурроқ ёндашмоқда. Кейинги вақтларда у ғоявий ва ташкилий жиҳатдан мустаҳкамланди. Бунда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми бениҳоя муҳим роль ўйнади. Унинг қарорлари кўп босқичли бўлиб, хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарлик савиясини оширишга, партия органларининг жанговарлик қобилиятини ва активлигини кучайтиришга, кадрларнинг сифат составини ва жой-жойига қўйилишини яхшилашга сафарбар этувчилик таъсирини ўтказди.

(Давоми иккинчи бетда).

САМИМИЙ МИННАТДОРЧИЛИК

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 68 йиллиги муносабати билан меҳнаткашлардан, партия, совет ва жамоат ташкилотларидан, корхоналар, муассасалар, қурилишларнинг, колхозлар, совхозларнинг коллективларидан, Совет Армияси ва Флоти жангчиларидан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети номига кўпдан-кўп қутловлар ва табрикномалар келди.

Табрикномаларда Ватаннинг тарихий ютуқларидан совет кишилари фахрланаётганликлари, улар социалистик қурилишнинг янги, яна ҳам юксакроқ марраларига эришиш учун фидокорона меҳнат қилишга тайёр эканликлари, социализмни такомиллаштириш ишига ўз ҳиссасини қўшишга интилаётганликлари изҳор қилинади. Бу табрикномалар партия билан халқ мустаҳкам бирлигининг, мамлакатимизнинг ишчилар синфи, колхозчи-деҳқонлари ва халқ зиёлилари КПССнинг ленинча йўлини қўллаб-қувватлаётганликларининг далилидир.

Ҳозир тарихий аҳамиятга молик воқеа — КПСС XXVII съезди арафасида ишлаб чиқариш коллективлари меҳнат унумдорлигини оширганликлари, сифат кўрсаткичларини яхшилаганликлари, масъулият ва интизомни кучайтирганликлари тўғрисида рапорт бермоқдалар.

Буларнинг ҳаммаси — партия қарорлари муваффақиятли равишда амалга оширилишининг, совет жамияти КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленуми Ватанимизни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш борасида ишлаб чиққан программавий йўл-йўриқлари асосида коммунизм сари бундан буён ҳаракат қилиб боришининг гаровидир.

Табрикномаларда қайд этилганидек, совет жамияти тарихида ҳозирги масъулиятли бурилиш пайтида, КПСС XXVII съезди арафасида совет кишилари партия халқ фаровонлигини ошириш, мамлакатнинг иқтисодий потенциалини мустаҳкамлаш, унинг мудофаа қудратини тегишли даражада сақлаш соҳасида ўртага қўйган стратегик вазифаларни ҳал этишда янги ғалабаларга эришиш учун ўзларининг бутун куч ва билимларини сарфлашга азму қарор қилгандирлар. КПСС XXVII съезди умумхалқ муҳокамасига тақдим этилган КПССнинг янги таҳрирдаги Программасини ва бошқа ҳужжатларни кўриб чиқади. Ўртага қўйилган вазифаларнинг ҳаммаси муваффақиятли ҳал этилишига, белгиланган марраларга эришилишига совет кишиларининг ишончи комил.

Социалистик мамлакатларнинг раҳбарларидан, коммунистик, ишчи партиялар, революцион демократик партиялар ва озодлик ҳаракатларидан, чет мамлакатларнинг ҳукуматларидан, давлат ва жамоат арбобларидан, айрим гражданлардан ҳам қутловлар олинди.

Қутловларда дўстларимиз агрессив кучларнинг айби билан инсоният боши узра пайдо бўлган уруш хавфининг олдини олиш учун, империализмнинг халқлар суверенитети ва озодлигига қиладиган тажовузларини даф этиш, тинчликни сақлаб қолиш, Ер юзида эркинлик ва социал тараққиётни таъминлаш учун совет халқи олиб бораётган кураш билан бирдам эканликлари изҳор қилинди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 68 йиллиги муносабати билан совет халқига йўллаган табрикномалари ва муваффақиятлар тилаб билдирган истаклари учун барча партия, совет ва жамоат ташкилотларига, меҳнат коллективларига, Совет Армияси ва Флотининг жангчиларига, социалистик мамлакатларнинг раҳбарларига, коммунистик, ишчи партияларга, революцион демократик партиялар ва ҳаракатларга чет мамлакатларнинг ҳукуматларига, давлат ва жамоат арбобларига, демократик ташкилотлари ва айрим гражданларига самимий миннатдорчилик изҳор этадилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ	СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ	СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

XXVII Тошкент жасоратномаси

ПАХТАЗОРДАН ДАРАКЛАР № 27

„ОҚ ОЛТИН"— ВАТАНГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 16 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун— бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун —мавсум бошидан буён.

ФАРҒОНА	0,20	109,51
НАМАНГАН	0,14	107,10
ТОШКЕНТ	0,20	102,93
Сирдарё	0,45	99,79
Андижон	0,50	96,94
Сурхондарё	0,52	96,13
Хоразм	0,14	93,49
ҚҚАССР	0,37	91,87
Жиззах	0,41	85,65
Бухоро	0,08	84,63
Самарқанд	0,51	82,89
Навоий	0,25	81,80
Қашқадарё	0,44	70,86
Республика бўйича:	0,34	92,82

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ — ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ

ГАЗЕТАЛАРИ ВА «ГЛАВТАШПАССАВТОТРАНС» БОШҚАРМАСИНИНГ ОТАЛИҚДАГИ ОБЛАСТЛАРНИНГ ПАХТА ДАЛАЛАРИДАГИ МАТБУОТ МАРКАЗИ.

Махсус мухбирларимиз Ҳ. Икромов, А. Хатамов, Р. Нуъмонов, Т. Каримовлар Тошкент, Жиззах ва Сирдарё областларидан хабар қиладилар.

ЗАФАР МУБОРАК, СИРДАРЁЛИК ПАХТАКОРЛАР!

ОФАРИН СИЗГА, ТОШКЕНТЛИК ҲАШАРЧИЛАР!

Бугун қўриқ Сирдарё области пахтазорлари ҳақиқий байрам тусини олиб кетди. Ёшу қари ҳамма пахтазорда. Улар катта зафар қучишди: Она-Ватан олдида юзлари ёруғ бўлди, берган ваъдаларининг устидан чиқишди.

Бу шодиёнада пойтахт меҳнат коллективлари, ўқув юртлари вакилларининг ҳам ҳиссаси бор, албатта. Улар пахтакорларга камарбаста бўлиб келишяпти, ҳар қандай об-ҳаво қийинчиликларига қарамай пахтазорда жасорат намуналарини кўрсатишяпти.

Биз Меҳнатобод районидаги пахтазорларида бўлганимизда бунга яна бир бор ишонч ҳосил қилдик. Масалан, биргина Ҳамза номли совхозда Тошкентнинг Октябрь районидан 26 ташкилот вакиллари пахтакорларга мададкор бўлишяпти. Бугунгача улар терган пахта юз тоннадан ошиб кетди. Жами 26 ташкилот бир кунлик иш ҳақини Тинчлик фондига ўтказишга аҳд қилди. Улар орасида Ўзбекистон ССР телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети коллективи уч беш кунликдан буён пешқадамлик қилиб келмоқда. М. Мирбаротов, М. Шомансуров, А. Олимжонов, Л. Тойметовалар ҳар куни 80—100 килограммдан пахта териб, район Фахрий ёрлиқларига сазовор бўлишди.

Чкалов номидаги авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг 430 дан зиёд ишчи ва хизматчиси шу райондаги «Страна Советов» совхозида фидокорлик кўрсатяпти.

— В. Гилко, В. Ярочкинлар етакчилик қилаётган бригадалар ўзаро мусобақада пешқадамлик қилишяпти,— деди штаб бошлиғи Г. П. Райков.—Бирлашмамиз коллективи Ҳамза районидан келган ҳашарчи коллективлар ўртасида биринчи ўринни ишғол қилиб турибди.

Биз қаерда бўлмайлик, Тошкент меҳнат коллективлари ва ўқув юртлари вакилларининг қўшаётган ҳиссасидан сирдарёликлар астойдил миннатдор эканликларини кўрдик. «Ўроқ ва Болға» дўстлиги йил сайин мустаҳкамланиб бораяпти. Унинг бераётган самаралари ҳам йил сайин салмоқли бўляпти. Буни сирдарёликларнинг ана шу дўстлик туфайли эришган меҳнат зафари ҳам ёрқин кўрсатиб турибди.

СУРАТЛАРДА: В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг Сирдарё области Меҳнатобод районидаги «Страна Советов» совхозида пешқадамлик қилган ишчиларидан бир группаси; Г. Йўлдошева, Г. Бектемирова ва А. Холмирзаевлар ҳам пахта хирмонига муносиб улуш қўшишди.

ПАРТИЯ САФЛАРИНИНГ МАСЪУЛИЯТЛИ КЎРИГИ

(Боши биринчи бетда).

XVI пленумнинг ҳамма жойда тартиб ва уюшқоқликни қарор топтиришга, партия, давлат ва меҳнат интизомини мустаҳкамлашга қаратилган йўлини меҳнаткашлар якдиллик билан маъқуллаб, астойдил қўллаб-қувватладилар. Одамларнинг ижтимоий онгида, психологиясида ижобий силжишлар содир бўлди.

Партия режаларини амалга оширишга Фрунзе районининг меҳнаткашлари, унинг партия ташкилоти ҳам салмоқли ҳисса қўшмоқдалар.

Конференцияда шу ҳақда батафсил гапириб ўтилди. Делегатлар район партия комитетининг ҳисобот давридаги ишинигина эмас, шу билан бирга бутун беш йилликдаги ишини ҳам принципиал позицияларда туриб чуқур ва атрофлича таҳлил этдилар, мавжуд камчилик ва резервларни тўғри кўрсатиб ўтдилар, экономика ва маданиятни ривожлантиришнинг, ташкилотчилик ва сиёсий ишнинг энг муҳим масалаларини кўтариб чиқдилар, истиқбол вазифаларини белгиладилар.

Район партия комитетининг, бошланғич партия ташкилотларининг иш услубини такомиллаштиришга нисбатан тобора юксак талаблар қўйилди. Турғунликка барҳам бериш, ташаббускорлик ва қатъият билан иш тутиш, экономика ва маданиятга партиявий раҳбарликни доимо яхшилаш, эксперимент қилишдан чўчимаслик, илғор тажрибани кенг оммалаштиришга интилиш, партия ташкилотларининг жанговарлигини, ҳар бир коммунистнинг авангардлик ролини муттасил ошириш зарурлиги таъкидланди.

Ҳозир район Тошкент саноат маҳсулоти хажмининг қарийб 13 процентини ишлаб чиқармоқда. Беш йиллик мобайнида саноат ишлаб чиқариши ҳажми 16 процент, меҳнат унумдорлиги 14 процент ошди. Район корхоналарида меҳнат интизомини бузиш, иш вақтининг зое ўтиши ҳолларига қарши изчиллик билан кураш олиб борилмоқда. Капитал қурилишда, социал соҳада ижобий тенденциялар бошланганлиги сезилди.

Кўп иш қилинганлиги шубҳасиз бўлса ҳам, аммо шу билан бирга ишнинг орқада қолаётган участкаларига, фойдаланилмаётган кўпгина резервлар ва имкониятларга эътиборни қаратмоқчиман. Район партия комитети партия ташкилотларининг куч-ғайратларини, ишлаб чиқариш самарадорлигини ва маҳсулот сифатини оширишга ҳали тўла-тўкис сафарбар эта олгани йўқ.

Саноат ишлаб чиқаришининг ўсиш суръатлари ҳам қаноатланарли эмас. Умуман, Тошкентда саноат ўрта ҳисобда йилига 5,3 процент суръат билан ривожланаётган бўлса, райондаги суръат 3 процентдан ошмаяпти. Беш йиллик бошларида ишлаб чиқиришни ўстириш суръатлари юзасидан белгиланган топшириқни учта корхона бажармаган бўлса, ҳозир 8 та корхона бажармаяпти.

Фондларнинг самарадорлиги камаймоқда. Бу эса қувватлардан қониқарсиз фойдаланилаётганидан, айрим соҳаларда экономика ўз ҳолига ташлаб қўйилганидан дарак беради. «Таштекстильмаш», «Промстройкомплект», 1-пойабзал фабрикаси ва бошқа корхоналарнинг ишида жиддий узилишлар содир бўлди.

Кўпгина корхоналар маҳсулот реализация қилиш планларини шартнома мажбуриятларида кўзда тутилгани билан бирга бажаришни муттасил уддаламай келаётганликлари ҳам коммунистларни жиддий ташвишга солиши лозим. Беш йил мобайнида 138 миллион сўмлик маҳсулот кам етказиб берилди.

Техникани тараққий эттириш, машина-ускуналарни иш билан максимал равишда таъминлаш ва ресурсларни тежаш ҳисобига ишлаб чиқариш ҳажмини ошириш — халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий резервидир. Аммо муаммони айтишнинг ўзи билан иш битмайди, уни амалий равишда ҳал этишга киришиш муҳимдир. Бу иш билан «умуман» эмас, балки конкрет участкаларда, конкрет меҳнат коллективларида шуғулланмоқ керак.

Шу сабабли ҳозир партия ташкилотларининг омма орасидаги сиёсий ва ташкилотчилик иши аҳамияти кескин ортади, деб таъкидлади нотиқ. Бу соҳадаги энг муҳим иш одамларнинг онги ва кайфиятида бурилиш ясашдан, уларнинг бутун диққат-эътиборини энг муҳим соҳага — фан-техника тараққиётига қаратишдан иборат. Аввало коммунистлар ишга ижодий муносабат, юксак уюшқоқлик ва интизомлилик намунаси бўлишлари керак.

Бироқ район партия комитети саноатни интенсив ривожлантиришнинг энг муҳим соҳаларини эътибордан четда қолдирмоқда, фан-техника тараққиёти топшириқларини амалга оширишга лозим даражада таъсир кўрсатмаяпти. Шу сабабли планларни бажаришга асосан ишловчилар сонини кўпайтириш ҳисобига эришилмоқда. 1093 та бригададан атиги 575 таси хўжалик ҳисобига ўтган. Улардаги партиявий таъсир даражаси жуда паст, ҳар беш коллективдан тўрттасида ҳатто партия группаси ҳам йўқ. Шунинг оқибатида 120 та бригада, шу жумладан 33 коммунист бошлиқ бўлган бригадалар меҳнат унумдорлигини ошириш бир ёқда турсин, ҳатто планни ҳам уддалай олмади.

Хўжалик юритишнинг интенсив методлари сари кескин бурилишга эришиш, техника тараққиёти учун курашчиларнинг биринчи сафларида бўлиш — район коммунистларининг шон-шараф ишидир. Ихтирочилар, рационализаторларни зўр ғайрат билан қўллаб-қувватлаш, маъмурият фаолиятини партиявий контрол қилиш ҳуқуқидан дадилроқ фойдаланиш керак.

Районда йирик илмий-тадқиқот институтлари, олий ўқув юртлари жойлашган, лойиҳа ва конструкторлик коллективлари бор. Аммо уларнинг ишини қайта қуришда сусткашлик қилинмоқда. «Таштекстильмаш» заводи, Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти, марказий пахта тозалаш саноати илмий тадқиқот институти тўқимачилардан катта қарздор бўлиб турипибди. Уларнинг маҳсулоти ва тавсиялари тармоқдаги меҳнат унумдорлигини оширишга сезиларли таъсир қилмаяпти. Вазифа илмий ва конструкторлик коллективларининг фаолияти учун партия ташкилотларининг масъулиятини оширишдан, фан билан ишлаб чиқариш бирлашувига зўр ғайрат билан интилишдан иборат.

Янги вазифалар муносабати билан омилкорона, тежамли хўжалик юритиш, моддий ресурсларни эҳтиёт қилиб ишлатиш беҳисоб муҳимдир. Шунга қарамай, район корхоналари прокат, цемент, электр энергия, ёқилғини тежаш юзасидан олган мажбуриятларининг ярмисини ҳам бажармаяпти, умуман район бўйича тежаш ўрнига 3 миллион сўмлик ортиқча моддий чиқим қилинишига йўл қўйилди.

Буюмлар сифатини ошириш учун кўп иш қилиниши керак. Районда олий сифат категориясидаги маҳсулот улушининг салмоғи паст. Беш йиллик мобайнида 32 миллион сўмлик мана шундай маҳсулот кам берилди.

Планларнинг муваффақиятли бажарилиши кўп жиҳатдан қурувчиларга боғлиқ. Аммо улар топшириқларни ҳамиша ҳам бажараётганлари йўқ, объектларни ишга тушириш графикларини барбод қилмоқдалар, моддий-техника ресурсларидан тежамкорлик билан фойдаланмаяптилар.

Районда асосий фондларни ишга тушириш планлари йилдан йилга бажарилмай келмоқда. Беш йиллик бошланганидан бери 75 миллион сўмлик капитал маблағ кам ўзлаштирилди. Қурувчиларнинг кучлари аввалгидек тарқоқ: ҳар бир объектга ўрта ҳисобда атиги салкам 40 киши тўғри келади. Квартираларни фойдаланиш учун топшириш юзасидан белгиланган беш йиллик плани атиги 89 процент бажарилди. Партия ва ҳукумат уй-жой проблемасини ҳал этиш учун зарур бўлган ҳамма моддий-техникавий ресурсларни ажратиб бермоқдалар, мана шу ресурслардан омилкорлик билан, тежаб-тергаб фойдаланиш лозим.

Хўжалик ва социал вазифалар ўзаро жуда чамбарчас боғлиқлигини ҳаёт кўрсатиб турибди. Шу боисдан ҳам инсон омилининг ролини оширишга алоқадор бўлган ҳамма ишларга доимий эътибор берилиши керак. Қўл меҳнатини ва оғир жисмоний меҳнатни қисқартириш, одамларнинг сиҳат-саломатлигини мустаҳкамлаш, уларнинг маданий савиясини ошириш соҳасидаги куч-ғайратларни икки-уч ҳисса ошириш лозим.

Идеология иши ҳақида гапирганда бу соҳада дабдабали тадбирлар кўплигини, сарқитларга, қолоқ урф-одатлар ва анъаналарга қарши курашдаги жанговарлик сусайтириб юборилганлигини таъкидлаб ўтиш керак. Меҳнаткашларнинг дам олишини ташкил этиш соҳасидаги иш ҳам яхшиланиши керак.

Амалий иш натижаси — партиявий раҳбарликнинг савиясига баҳо бериш учун бош мезондир. Бу натижа иш услубини такомиллаштиришга ва аввало ишчанликни қарор топширишга боғлиқ. Унинг моҳияти нимадан иборат? Унинг моҳияти сўз билан ишнинг бирлигидан, қабул қилинган қарорларнинг аниқ-пухта бажаришдан иборат.

Вазифа ташкилотчилик иши савиясини кескин оширишдан, ижрони контрол қилиш ва текширишни кучайтиришдан иборат. Камчилик ва нуқсонларни шунчаки қайд этиб қолмай, балки аввало одамларни шу камчилик ва нуқсонларни тугатишга руҳлантириш, салмоқли пировард натижаларга эришишга интилиш керак.

Халқ депутатлари Советлари, халқ контроли, касаба союзлари, комсомолнинг ишини бундан буён ҳам такомиллаштириш, топширилган иш учун уларнинг масъулиятини ошириш жуда муҳимдир.

Партия комитетлари умуман кадрларга нисбатан талабчанликни ҳар томонлама оширишдан иборат тўғри йўлни ўтказиб келмоқдалар. Айни вақтда кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишга кампаниячилик билан ёндашиш ҳоллари давом этмоқда, аниқланган камчиликларга баҳо беришда либерализм ва принципсизлик элементларига йўл қўйилмоқда.

Кадрларни танлаш вақтида кўпинча ходимларнинг ишчанлик ва маънавий-сиёсий хусусиятлари суст ўрганилмоқда, меҳнат коллективларининг ва партия ташкилотининг фикри баъзан ҳисобга олинмаяпти. Биз булар билан муроса қилмаслигимиз керак. Бу ўринда гап республикадаги вазиятни соғломлаштириш юзасидан бошланган йўлнинг изчиллиги ҳақида, КПСС Устави талабларидан, коммунистик ахлоқ нормаларидан ҳар қандай четга чиқиш ҳолларига принципиал ёндашиш ҳақида бормоқда. Ҳолбуки, салбий ҳодисаларга қарши кураш — қисқа муддатли кампания деб ўйлаётган кишилар бор. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленумининг интизом ва тартибни мустаҳкамлаш йўлини бундан буён ҳам қатъият билан, собитқадамлик билан ўтказаверади, олға томон қилаётган ҳаракатимизга халақит бераётган ҳамма иллатларга қарши муросасизлик билан курашаверади, ҳар бир коммунистни жанговарлик фазилатлари руҳида тарбиялайверади.

Бизда кадрларни эҳтиёт қилиш йўли қарор топди. Шу билан бирга ҳаётдан орқада қолган, айниқса янгиликка қаршилик қиладиган, партия ва давлат тартибларини, социалистик турмуш нормаларини бузишга мойил бўлган кишилар билан бизнинг йўлимиз бир эмас. Юксак партиявийлик ва масъулият туйғусига эга бўлган, янгиликни пайқаб олиб, уни турмушда татбиқ этишга қодир бўлган билимдон, шахсий турмушда эса камтарин, ҳалол, ҳеч шубҳасиз виждонли кишиларгина раҳбарлик лавозимларида ишлашлари мумкин. Коммунистлар олға бораётганликларини, қийинчиликларга қарши курашаётганликларини, янги юксак марраларга эришиш учун куч-ғайратларини аямаётганликларини халқ кўриб турадиган бўлсин.

Олдимизда мураккаб ва масъулиятли вазифалар турибди, — деди пировардида И. Б. Усмонхўжаев — Ўн иккинчи беш йилликда республикада саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришни 24—27 процент кўпайтириш керак. Химия, электр-техника, енгил ва қайта ишлаш саноати илдам суръатлар билан ривожлантирилади. Янги қувватлар ишга туширилади, ишлаб турган юзлаб корхоналар реконструкция қилинади ва техника билан қайта қуроллантирилади, кўпгина уй-жой, маданий-маиший объектлар қурилади.

Қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти ўртача йиллик ҳажмини 14—16 процент кўпайтириш, пахта етиштиришни 5,8—6 миллион тоннага етказиш режалаштирилмоқда. Чорвачиликни жадал ривожлантириш, мева, узум, сабзавот-полиз маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш кўзда тутилган.

Белгиланаётган ишларнинг кенг миқёси ҳамма жойда астойдил маъқулланиб, завқ-шавқ билан кутиб олинди. Бу ишларни бажариш учун республика коммунистлари, барча меҳнатчилари зўр ғайрат ва илҳом билан меҳнат қилишлари, бу ишда ҳар биримиз актив қатнашишимиз керак бўлади. Янада активроқ ҳаракат қилинадиган пайт келди. Ҳар бир партия ташкилоти, ҳар бир меҳнат коллективи конкрет ишлар қилиши, зўр куч-ғайрат сарфлаши керак.

Конференция ишида Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари Т. А. Алимов, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Б. Ф. Сатин иштирок этдилар.

Конференцияда КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими Н. Ф. Рижов қатнашди.

* * *

Конференцияда район партия комитетининг, район партия ташкилоти ревизия комиссиясининг янги состави, Тошкент шаҳар ва область партия конференцияларига делегатлар сайланди.

(ЎзТАГ).

***

Ташкилий пленумда **С. А. Хўжаева** район партия комитетининг биринчи секретари, **В. М. Плешаков** район партия комитетининг иккинчи секретари, **Т. И. Искандаров** район партия комитетининг секретари этиб сайландилар.

СУРАТЛАРДА: Фрунзе район ҳисобот-сайлов партия конференциясида.

Т. Каримов фотолари.

• Тошкент шаҳар партия комитетида

СЎЗДАН АМАЛИЙ ИШГА ЎТАЙЛИК

КПСС Марказий Комитетининг июль (1985 йил) Пленуми ва СССР Олий Советининг учинчи сессиясида табиатни муҳофаза этиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш тўғрисидаги қонунчилик талабларига риоя этилиши масаласи кўриб чиқилди ва бу ҳақда тегишли қарор қабул қилинди.

Кейинги пайтда Тошкентда партия ва ҳукуматнинг қарорлари бажарила бориб, атроф-муҳитни, сув ресурсларини муҳофаза этиш, атмосфера ҳавоси мусаффолигини сақлаш борасида бир қатор тадбирлар амалга оширилди.

Беш йилликнинг ўтган даврида атмосфера ҳавосини муҳофаза этиш тадбирларини амалга оширишга 4 миллион сўмдан зиёд маблағ сарфланди. Ушбу тадбирларнинг амалга оширилиши шаҳарнинг айрим районларида ҳавонинг турли химиявий аралашмалар билан ифлосланишини анча камайтиришга ёрдам берди.

Атроф-муҳитни ифлословчи айрим корхоналар шаҳар ташқарисига чиқарилди.

Бироқ, шаҳарда атроф-муҳитни муҳофаза этиш масаласи шаҳар партия комитети бюросининг мажлисига бежиз қўйилгани йўқ. Атмосфера ҳавоси ифлосланиши даражаси юқорилигича қоляпти.

«Компрессор», экскаватор, абразив, «Ташсельмаш», «Таштекстильмаш», «Миконд», «Узбексельмаш» заводлари, «Малика», «Тошкент трактор заводи» бирлашмалари «Главташкентстрой» корхоналари ва бошқалар ҳар йили атмосферага минглаб тонна зарарли моддаларни чиқаряпти. Бир қатор саноат корхоналаридаги чанг-газ тозалаш воситалари зарарли моддаларнинг чорак қисмидан сал кўпроғини ушлаб қоляпти ва зарарсизлантиряпти. Тозалаш иншоотлари ва қурилмаларининг кўпи носоз, кутилган самарани бермаяпти.

Ўзбекистон Гидрометеорология ва табиий муҳитни назорат этиш республика бошқармаси маълумотларига кўра, шаҳримиз саноат корхоналарининг атмосферага чиқараётган чиқиндилардан кўрилаётган иқтисодий зиён йилига ўн миллионлаб сўмни ташкил этади. Шаҳар корхоналарининг фақат тўртдан бир қисми технологияни яхшилаш, чанг-газ тозалаш самарали системаларини қўллаш, ишлаб чиқаришга фан ва техника ютуқларини жорий этиш бўйича кўзда тутилган ташкилий-техник тадбирларни бажаряпти. Шаҳарнинг текширилган 13 корхонасида тозалаш иншоотлари қуриш ва реконструкциялаш бўйича планлаштирилган ишлар барбод этилди, ажратилган маблағлар бор-йўғи 30 дан 70 процентгача ўзлаштирилди. «Таштеплосеть» корхонасига ажратилган 654 минг сўмдан қозон агрегатларининг тозалаш системасини реконструкциялашга салкам 200 минг сўм ўзлаштирилди, «Ўзбекистон» кўн бирлашмасида зарарсизлантириш қурилмаси қурилиши учун ажратилган 130 минг сўмдан 10 минг сўм ўзлаштирилди, санитария-техника жиҳозлари заводида эса 150 минг сўмдан 25 минг сўм ўзлаштирилди. Сув ҳавзалари ва тупроқнинг химиявий моддалар билан ифлосланиши ҳам жиддий ташвиш туғдиряпти. Яна рақамларга мурожаат этамиз. 14 та йирик саноат корхонаси тозалаш иншоотларини ўз вақтида қуришмади, олтитаси қурилишни умуман бошламади. Булар — қоғоз фабрикаси, 2-пиво заводи, пластмасса буюмлари ва маиший химия заводи, 2515-автоколонна, 141-автобаза ва «Узбекнефть» ишлаб чиқариш бирлашмасидир. Шаҳардаги фақат ҳар бешинчи корхонагина сув таъминотининг айланма системасига эга.

«Главташкентстрой» бўлинмалари Салор ва Бўзсув аэрация станциялари қурилиши учун ажратилган маблағларни мунтазам ўзлаштирмаяпти, Қорасув ва Қуйи Бўзсув ёрдамчи коллекторлари қурилишини амалга оширмаяпти. Буларнинг ҳаммаси сув ҳавзаларидаги сувнинг сифати ёмонлашувига сабаб бўлади.

Ҳавонинг автомобилдан чиқадиган газлар билан ифлосланиши барча зарарли моддаларнинг 60 процентдан кўпроғини ташкил этади. Автотранспорт ишидаги кўплаб нуқсонлар кўрсатиб ўтилди. Уларда ёқилғи аппаратларини назорат қилиш ва созлаш таъминланмаяпти, корхоналарда чиқинди газларнинг заҳарлилигини ўлчаш учун назорат-созлаш марказлари ва приборлари етарли эмас. Ваҳоланки, Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти министрлиги томонидан шаҳар атроф-муҳитни муҳофаза этиш учун ажратилган 520 минг сўмлик капитал маблағдан биринчи ярим йилликда фақат 10 процент ўзлаштирилди. Шаҳар партия комитети бюросида кўрсатиб ўтилдики, Тошкент шаҳар Советининг ободонлаштириш Бош бошқармаси (О. С. Расулов), Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети қошидаги атроф-муҳитни муҳофаза этиш бўйича комиссия маиший чиқиндиларни саноат асосида қайта ишлашни ташкил этиш, унинг тартибсиз ёқиб юборилишининг олдини олиш борасида етарлича қатъият кўрсатишмаяпти, ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари суст ўтказиляпти.

Ҳавонинг мусаффолиги учун курашнинг аҳволини таҳлил этиш, пойтахт корхоналари ва ташкилотларидаги проблемаларнинг ўрганилиши шуни кўрсатадики, район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари, халқ депутатлари шаҳар ва район Советларининг ижроия комитетлари атроф-муҳитни муҳофаза этиш масалаларига етарлича эътибор қаратишмаяпти. Кейинги икки йилда фақат Куйбишев ва Собир Раҳимов район партия комитетлари ушбу масалани ўз мажлисларида кўриб чиқишди.

Шаҳар партия комитетининг қарори билан атроф-муҳитни муҳофаза этиш тадбирлари бажарилмагани учун «Таштеплосеть» корхонаси, «Узбексельмаш» заводи, «Ўзбекистон» кўн бирлашмасининг коммунист-раҳбарлари Н. И. Убайдуллаевга, Б. М. Слепаковга, Л. М. Арушановга виговор эълон қилинди.

Коммунист-раҳбарлар — машинасозлик заводидан — Б. М. Турсунов, «Таштекстильмаш»дан — В. И. Макашов, «Компрессор»дан — В. А. Фройшгейзер, экскаватор заводидан А. Н. Сумбулов, «Малика» бирлашмасидан А. М. Ғуломов қаттиқ огоҳлантирилдилар. Партия назоратини бўшаштириб юборганликлари ва мансабдор шахсларга нисбатан талабчанликни пасайтирганликлари учун кўрсатилган корхоналар, партия ташкилотларининг секретарлари М. Л. Сесюнина, И. М. Муратов, И. К. Фармонов, К. А. Ғанихўжаевга танбеҳ берилди.

Район партия комитетларига шаҳар хизматлари ва корхоналарининг атроф-муҳитнинг сақланишига мутасадди бир қатор коммунист-раҳбарларининг партиявий масъулияти масаласини кўриб чиқиш таклиф қилинди.

Шаҳар партия комитетининг қарори билан бир қатор раҳбарлар атроф-муҳит муҳофазаси учун шахсан жавобгар эканликлари ҳақида огоҳлантирилдилар.

Ўзбекистон ССР бўйича атмосфера ҳавосини муҳофаза этиш давлат инспекцияси бошлиғи И. С. Кульбацкийга, шаҳар ички ишлар бошқармаси бошлиғи Э. А. Абдуллаевга масалаларни ҳал этишда талабчанликнинг бўшлиги кўрсатиб ўтилди. Табиат муҳофазасига оид қонунчиликни бузувчиларга нисбатан ҳуқуқий ва санкция чораларини кучайтириш бўйича тадбирлар кўриш таклиф қилинди.

Шаҳар партия комитетининг қарорида кўрсатилган нуқсонларни бартараф этиш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланди, ижрочилар аниқланди.

Атроф-муҳитни сақлаш масаласи зудлик билан ҳал этишни талаб қилади. Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети қошидаги атроф муҳитни муҳофаза этиш бўйича комиссия, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари қошидаги маъмурий комиссиялар санитария милицияси ва шаҳар прокуратураси атмосфера ҳавосини муҳофаза этиш инспекциясининг, санитария-эпидемиология станцияларининг кўрсатмаларини бажармайдиган корхоналарнинг раҳбарларидан, қонунбузувчилардан талабчанлик ва принципиаллик билан талаб қилмас эканлар тартиб ўрнатилмайди.

Ишнинг самарали бўлиши учун назорат этувчи органлар ишида ўзаро ҳамкорлик, келишув бўлишига эришмоқ лозим.

Адабиёт ва Санъат

Қуддус МУҲАММАДИЙ,
Ўзбекистон ССР халқ шоири.

УРУШ ҲАҚИДА ОТА-БОЛА СУҲБАТИ

Эркинжон ғижиниб дер,
Қош-кўзин чимириб дер,
Бир гапим бор дадажон:
Уруш чиққан қай, қачон?
Уни бош чиқарган ким?
У қандай одам экан,
Не сабаб уришаркин,
Нимани талашаркин?
Биз дада уришмаймиз,
Ҳаттоки сўкишмаймиз.
Одамни хафа қилиш,
Оламни хафа қилиш,
Дегансиз-ку ёмон иш...
— Баракалла болажон,
Гапинг маъқул доножон.
Уруш ўлиши керак,
Тамом қуриши керак!
Уруш бу ҳайвон иши,
Газандалар турмуши.
Биласан-ку бўрини,
Очкўз ваҳший ўғрининг
Оғзин ғордек керганин,
Қўзичоқни еганин,
Худди ўша бўридай,
Текинхўр шум ўғридай,
Бўридан ҳам баттарин,
Одамбўри баттолин
Фашист дейман номини,
Ичар одам қонини.
Эркин дер: Ханжар тирноқ,
Оғзи нақ ғордек тойпоқ,
Тишлари сўйлоқ ҳайвон,
Фашист ўша, дадажон!
— Айтганинг айни ўзи,
Қон талаш ола кўзи,
Ўшандан чиққан уруш,
Ўша қонхўр бадбуруш,
Дунёда битган эмас,
Ер тамом ютган эмас,
Шу сабаб тайёр тургин,
Тинчлик дунёсин кўргин
Фашистни гумдон қилгин!
Нор аканг шунинг учун,
Бажариб ватан бурчин,
Чегарада посбон,
Қизил аскар паҳлавон!

«ХАМСА» НИНГ 500 ЙИЛЛИГИГА

Мангу асар талқини

Адабиёт музейидаги гениал шоир, мутафаккир Алишер Навоийнинг ҳаёти ва ижодига бағишланган ўн икки залдан бири тўлалигича «Хамса»га бағишланган. Маълумки, Навоий улкан лирик шоиргина бўлиб қолмай, шу билан бирга буюк эпик шоир ҳамдир. Навоий яратган «Хамса» («Бешлик») жаҳон адабиётининг мангу хазиналаридан, ҳисобланади. «Хамса» ёзиш традицияси улуғ озарбайжон шоири Низомий Ганжавий (1141 — 1203) ижодий фаолияти билан боғланади.

Сўнгра улуғ ҳинд шоири Ҳусрав Деҳлавий (1253—1325), улуғ тожик шоири Абдураҳмон Жомий (1414—1492) ҳамда Алишер Навоий асарлари катта шуҳрат қозонди. Шуниси алоҳида диққатга сазоворки, Навоий яратган «Хамса» ўзбек тилида ёзилган эди. Бу эса, сўз санъати тараққиётида улкан қадам ва янги поғона бўлди.

«Хамса» 1483 — 1485 йилларда ёзилган бўлиб, унинг «достон»лари 51 минг 200 мисрадан иборатдир. Навоийнинг эътирофича, Низомий Ганжавий ўз асарини ўттиз йилда, Хусрав Деҳлавий ўн йилдан ортиқроқ муддатда, ўзи эса ижод даврини ҳисоблаганда олти ой мобайнида ёзиб тугаллаган.

Экспозициядаги рассом А. Перовнинг «Навоий «Хамса» устида ишламоқда» номли портрети томошабин диққатини ўзига тортиши билан характерлидир. Асарда жуда оғир ва масъулиятли ишга бел боғлаган, ўзбек адабий тили равнақи учун фидойилик кўрсатган, инсон истиқболига катта умид билан боққан, бадиий сўз ривожида янги боблар кашф этган сўз санъаткори образи тўлақонли акс этган. Зеро, бу сингари санъат асарлари экспозицияда кўплаб учрайди. Бу каби асарларда шарқнинг буюк сўз санъаткорлари образлари моҳирона акс эттирилган.

Витриналарда «Хамса» нашрларига кенг ўрин берилган. 1890 йилга таллуқли «Хамса»нинг литографик усулда босилган икки нашри бугунги адабиёт мухлисида сўз мулкининг султонига бўлган меҳр-муҳаббатни янада оширмоқда. Шундай ноёб китоблар орасида 1947 йилда Садриддин Айний томонидан қисқартириб нашрга тайёрланган «Хамса» шунингдек, 1948 йили Москвада А. Дейч ва Л. Пеньковский таҳрири остида, Е. Бертельс ёзган сўзбоши билан чоп этилган асар нашрлари ҳам шу ерда. Айниқса, 1958 ва 1960 йилларда заҳматкаш олим Порсо Шамсиев томонидан тузилган ҳамда Воҳид Зоҳидов кириш сўзи ёзган «Хамса» достонларининг экспозицияда намойиш этилаётган нашрлари аллақачон адабиёт мухлислари китоб жавонларининг тўридан ўрин эгаллаб, уларнинг маънавий мулкига айланиб қолган. Чунки, «Хамса» достонларида Навоий хамсанавис салафларига ижодий ёндошди, ўзи яшаган тарихий шароитнинг долзарб масалаларини мавзу қилиб олди.

Экспозиция XV — XVI асрларга оид Навоий қўлёзмаларига ишланган муқовалар билан бир қаторда, хаттотлик санъати — бадиий хат намуналари ҳам «ярқ» этиб томошабин назарига тушади. Нафис китоб, хаттотлик, наққошлик ва тасвирий санъат бобида Султон Али Машҳадий, Мирак Наққош, Камолиддин Беҳзод, Шоҳ Музаффар каби нодир истеъдод соҳиблари етишди. Булар яратиб қолдирган асарлар шу кунга қадар жаҳон санъатининг энг ноёб ёдгорликлари қаторидан жой олиб келмоқда.

Бу ерда «Хамса» сюжетларига ишланган миниатюра санъатининг гўзал ва такрорланмас намуналарига кенг ўрин берилган.

Айниқса, машҳур мўйқалам соҳиби Қосим Али 1525 йилда яратган «Навоий буюк шоирлар ўртасида» номли миниатюра диққатга сазовордир. Аслида Жомий мададкорлигида Навоийнинг гўзал боғда адабий мунозара ва мушоира мажлисини қизитаётган улуғ шоирлар (Ҳасан Деҳлавий, Алишер Навоий, Абдураҳмон Жомий, Низомий Ганжавий, Хусрав Деҳлавий, Шайх Саъдий, Абдулқосим Фирдавсий, Саноий Анварий, Ҳоқоний) даврасига кириб боришлари ҳамда у нафис йиғилишда Навоийга яратган улкан иши— «Хамса» туфайли кўрсатилган илиқ илтифот, дўстона муҳаббат манзараси тасвирини Қосим Али қайтарилмас рангларда қоғозга муҳрлаган.

Яна шундай экспонатлар мавжудки, булар совғалар бўлиб, кўп миллатли халқларимизнинг улуғ даҳо Навоий ижодига бўлган меҳр-муҳаббати ва ҳурматининг ёрқин тимсолидир. Шулардан бири, Навоий таваллудининг 525 йиллик юбилейи муносабати билан бухоролик зардўзлар яратган гиламдир. Залга кирган кишининг нигоҳи дастлаб шу экспонатга тушади. Гилам марказидан сўз мулкининг султони Навоий сиймоси ўрин олган. Ўнг томонда Фарҳод ва Ширин образи, гиламнинг чап томонида Лайли ва Мажнун образлари усталик билан тўқилган.

Экспозициядаги «Абдураҳмон Жомий Навоий ҳақида» номли матнли материал юқоридаги биз айтмоқчи бўлган фикрларни янада равшанлаштиради:

Лекин туркий тилда
келди бу нақш ажаб,
Бу сўз Даман
жодусида боғлағай лаб.
Осмондан мақтов
ёғсин у қаламга,
У қаламдин келди
гўзал сўз оламга.
Кечирсинлар форсий
тилда дур терганлар,
Дарди тилда назм
инжусин келтирганлар.
Агар ул ҳам назмин
ёзса дари тилда,
Қолмас эди сўз
айтишга куч ҳеч элда...

Баҳодир ВАЛИЕВ,
Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Давлат адабиёт музейининг илмий ходими.

***

СУРАТДА: «Фарҳод ва Ширин» достонига ишланган иллюстрациядан репродукция.

• Наби Ғаниевнинг 80 йиллиги олдидан

Шу кунларда ўзбек киносининг таниқли намояндаси Наби Ғаниев туғилган куннинг 80 йиллигини кенг нишонлашга қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Кино муассасаларда, «Ўзбекфильм» ва бошқа қатор студияларда санъаткорнинг ҳаёти ва ижодий фаолиятига доир учрашувлар, кечалар уюштирилмоқда. Шу муносабат билан «Тошкент оқшоми» мухбири республиканинг етакчи кинорежиссёрлари билан учрашиб, Наби Ғаниев ҳақидаги дил сўзларини ёзиб олди.

Фидойи санъаткор

Малик ҚАЮМОВ,
Ўзбекистон Кинематографчилар союзи правлениесининг биринчи секретари, СССР халқ артисти.

— Наби Ғаниевнинг ҳаёти ва ижодий фаолияти ҳамиша мен учун ибрат намунаси бўлиб келди. Ўз халқи ҳаёти ва келажаги учун қайғурган, ўзбек совет киносига асос солишдек масъулиятли, айтишим мумкинки— тарихий вазифани зиммасига олган санъаткорнинг фидойилигидан киноижодкорларимиз ўрнак олсалар арзийди. Мен бу ерда у яратган фильмларнинг назарий томонларини тадқиқ қилиб ўтиришни ўзимга эп кўрмайман. Жуда оз яшаганига қарамай Наби Ғаниев еттита бадиий фильм яратди. У суратга олган ҳужжатли фильмлар мавзусининг долзарблиги, муҳим ижтимоий аҳамияти билан алоҳида ажралиб туради.

Профессионаллик деган сўз кенг миқёсда расмга кирган ҳозирги кезларда мен камтарлик билан Наби Ғаниевнинг номини эслайман. Республикада кино ғайритабиий ҳодиса туюлган дастлабки пайтларда Наби Ғаниевдек санъаткорнинг ҳам актёр, ҳам мусаввир, ҳам драманавис, ажойиб сўз устаси сифатида майдонга чиқиши шунчаки оддий гап эмас. Унинг профессионаллигини мен унинг фидойилигида, куюнчаклигида, деб биламан. Қалби куюнчак, безовта бўлмаган санъаткордан эса яхши асарлар кутиш амри маҳол. Мен Наби Ғаниевнинг «Иккинчи хотин», «Соябонли арава», «Юксалиш», «Рамазон», «Йигит» сингари фильмларини ажиб бир ҳаяжон билан кўрганман. Кейинчалик унинг тажрибаси ўз ижодимга қўл келган бўлса ажаб эмас. Масалан «Паранжи» номли картинам бу фильмларнинг ғояси, тактикаси билан бевосита ҳамоҳангдир.

Фидойи санъаткор ҳақида яна нималар дейиш мумкин? Энг асосий сўзни у ўз умри, асарлари, ўзбек киносини ривожлантиришдаги хизматлари билан айтиб қўйган. Биз эса унинг хотираси олдида бош эгайлик, ундан ўрганайлик, куюнчакроқ бўлайлик...

Шуҳрат АББОСОВ,
«Ўзбекфильм» киностудиясининг директори, СССР халқ артисти.

— Мен биринчи навбатда Наби Ғаниевнинг режиссёрлик маҳорати ҳақида гапирмоқчиман. Бу маҳорат республикада ўзбек киносини вужудга келтиришдек шарафли масъулият, суронли даврлар билан чамбарчас боғлиқдир.

Наби Ғаниев давр воқеалари, ижтимоий ҳодисалар оловида тобланди. Унинг ижодий мақсад-интилишлари халқимиз, она-Ватанимизнинг истиқбол сари шахдам одимлари билан ҳамоҳангдир. Шунинг учун у яратган фильмлар тезда эл оғзига тушди, кишилар қалбида ёт унсурларга қарши нафрат, янги ҳаёт, янги жамиятга нисбатан меҳр-муҳаббат уйғотишда муҳим роль ўйнади.

Ҳозирги замон ўзбек киночилари таниқли санъаткор Наби Ғаниевнинг ижодий анъаналаридан келиб чиққан ҳолда, воқеликка мурожаат қилишмоқда. Лекин ҳали кўпгина режиссёрларимиз ижтимоий ҳодисаларни кенг планда ёритиш масаласида оқсашмоқда. Мен уларга режиссёрлик маҳоратини Наби Ғаниев тажрибасига таянган ҳолда ошириш кераклигини маслаҳат берардим. Нега деганда сидқидилдан яратилган асарлар ҳеч қачон эскирмайди. Уларда ҳаёт шабадаси мунтазам эсиб тураверади. Мен ўзбек киносида ана шундай ҳаётбахш шабадаларни рўёбга келтирган инсон— Наби Ғаниев номи олдида ҳамиша бурчлиман...

СУРАТДА: Наби Ғаниев яратган «Тоҳир ва Зуҳра» фильмидан кадр.

• Совет турмуш тарзи

Дўст билан обод уйинг

Сўнгги пайтда икки бор қаттиқ зилзилани бошидан кечирган Қайроққум (Тожикистон) шаҳрини «мардлар шаҳри» деб аташмоқда. Бундан бир ой муқаддам ер қутурган нортуядай лорсиллаб турди, кўп талафот кўрилди, анчагина оилалар бошпанасиз қолди. 11 ноябрь куни яна ер қимирлади. Ҳайтовур, бу гал унинг кучи қирқилган эди.

Зилзила каби табиий офатларни олдиндан бартараф этиш йўлларини ҳозирча одамзод билмайди. Табиат ҳуружи билан басма-бас келадиган омиллар бор, у ҳам бўлса мардлик, уюшқоқлик ва ҳамжиҳатликдир. Ана шундай фазилатлар оғир синов кунларида Қайроққум шаҳри аҳлида зўр куч билан намоён бўлмоқда. Улар зилзила оқибатларини тезроқ бартараф этиш учун ғайрат-шижоат билан, елкама-елка туриб ишламоқдалар.

— Қиш -қировли кунлар тушгунча ҳар бир оила бошпанали бўлиши керак, — деди шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари М. Қурбонов. —Бутун мамлакат ёрдамга келганидан миннатдормиз. Қайроққумга қурилиш материаллари ортилган эшелонлар бетўхтов келиб турибди. Қардош республикалардаги дўстларимиз хонадонлар учун вагончалар,ёғоч уйлар юбормоқдалар. Малакали ишчилар билан биргаликда техника ҳам келмоқда. Такрор айтаманки, қардошлик ёрдамидан беҳад миннатдормиз, бу кучимизга куч қўшмоқда, руҳимизни кўтармоқда.

Биз «Тожикистон 40 йиллиги» номли кинотеатрда учрашдик. В. И. Ленин номли кўчадаги бу бино ер силкинишларига бардош бериб, шикастланмай қолди. Кинотеатрнинг кенг фойесида табиий офат оқибатларини тугатиш бўйича маҳаллий штаб жойлашди. Эрта тонгдан то қош қорайгунча бу ердаги хизматчиларнинг қўли-қўлига тегмайди. Уларнинг ташвиши кўп. Бу ерда одамларга уй-жой тақсимланади, вақтинча ордерлар ёзилади, транспорт, ёнилғи билан таъминлаш масалалари ҳал этилади. Умумий овқатланиш ва савдони ташкил этиш масалалари ҳам уларнинг зиммасидадир... Штабга шаҳарнинг ҳар бир граждани келди, десак янглишмаймиз: улар таклиф-мулоҳазаларини айтдилар, «кенгашганга кенг майдон» —деганларидек, зарур ёрдам, маслаҳат олмоқдалар.

Қайроққумликларни н г илтимос ва аризалари қайд этилган дафтарни варақлайман: унда бугунги муаммолар ярқ этиб кўзга ташланади. Бир кун ичида ана шу таклиф ва аризаларни қондирмоқ учун қандай ишлар қилинганини штабда тайёрланаётган оператив маълумотлардан билиб олиш мумкин. Мана улардан бири. Икки квартирали 32 та ёғоч уйлар қайта тикланиб, оилалар кўчиб кирдилар. Турсунзода номли микрорайонда янги кўча очилди. Бу ердаги оилалар вагончаларда яшашмоқда. Бу кўчага 4 километр узунликдаги электр линиялари тортилди. Оилалар энергия ва иссиқлик билан таъминланди. Шаҳар ижрокомининг қарорига кўра, янги уй қурмоқчи ёки уйини ремонт қилмоқчи бўлган оилаларга имтиёзли шартларда қарз берилмоқда. Қурилиш материаллари билан савдо қиладиган янги магазин очилди. Шаҳарнинг ҳар ер-ҳар ерида чодирлар тикилиб, ошхоналар, дўкончалар ишлай бошлади.

Штаб маълумотларини ўқиб турганимда кинотеатрга томошабинлар келиб қолишди. Демак, ана шу маданий даргоҳнинг ҳам ремонти тугади.

Қайроққум бугун ана шундай яшамоқда. Зилзила бот-бот ҳуруж қилиб туришига қарамай, шаҳар аҳли бардам турибди. Унинг юраги бир текисда урмоқда. Одамлар ана шу таҳликали кунларда бутун мамлакат улар билан бирдам ва ҳамнафас бўлгани учун ҳам ўзларини дадил, мардона тутмоқдалар.

В. КУЛАКОВ,
ТАСС мухбири.

• Пойтахтимиз меҳмонлари

ДЎСТОНА УЧРАШУВЛАР

Авиасозлар маданият ва техника саройи саҳнасида Озарбайжондаги Самад Вурғун номли Меҳнат Қизил Байроқ орденли рус давлат драма театри коллективи Гусейн Жавиднинг «Шайх Санъон» асари билан ўзининг гастролларини бошлади. Меҳмонларимиз гастроль сафарига ўн битта саҳна асарини олиб келишган. Шундан иккитаси кичик томошабинларга аталган. «Тошкент оқшоми» газетасининг мухбирлари А. Пўлатов ва Р. Нўъмонов театр директори Газнафар Рагимович Топчиевдан бўлажак учрашувлар, театр коллективининг босиб ўтган ижод йўли ҳақида гапириб беришни илтимос қилишди.

— Бу йилги мавсум бизнинг коллективимиз учун айниқса масъулиятлидир. Мамлакатимизнинг барча театрлари қатори ижодий коллективимиз мамлакат коммунистларининг бўлажак анжуманига кўтаринки руҳ билан тайёргарлик кўрмоқда. Яқинда машҳур совет драматурги Александр Гельманнинг «Зинуля» асарини саҳналаштириб, томошабинларга кўрсатдик. Бу съездга аталган муносиб совғамиздир.

Агарда театримизнинг тарихи ҳақида гапирадиган бўлсак, у олис йигирманчи йилларга бориб тақалади. Озарбайжонда Совет ҳокимияти ўрнатилган дастлабки йилларда ўлка плакат характеридаги сатирик агитация театрига муҳтож эди. Коллектив янги тузумни мустаҳкамлаш мақсадида қизғин меҳнат қилар экан, ўшанда ибратли камолотга эришди. Шундан кейин у Боку ишчилар театрига айланди. Ўша кезларда Фаина Раневская, Михаил Жаров сингари кўплаб истеъдод эгалари бизнинг даргоҳимизда меҳнат қилиб, катта парвоз этишди. Театр ўзининг ижодий фаолиятида рус, совет ва чет эл классик асарларига, шунингдек Озарбайжон муаллифларининг ижодига кўп марталаб мурожаат этди. Театримиз саҳнасида Погодин, Корнейчук, Тренев, Вишневский асарлари кўп марта муваффақият билан қўйилган.

Ўзбекистон пойтахтининг театр жамоатчилиги ва меҳмонлари сафаримизда Мольернинг «Тартюф» комедиясини кўришга муяссар бўладилар. У янги саҳналаштирилган. Томошабинлар чет эл классикаси асарлари билан бирга Озарбайжон классиклари ва совет даври драматургияси намуналари билан танишадилар. Кўпгина асарларимизда давримизнинг долзарб масалалари томошабин ҳукмига ҳавола қилинади.

Театр репертуари — ижодий коллектив имкониятларини яққол кўрсата оладиган кўзгудир. Бу кўзгу сизнинг талабчан томошабинларингиз ҳузурида ўтадиган гастроль сафаримизда ҳам яққол кўзга ташланади. Ана шунинг учун ҳам гастроль сафарига энг яхши саҳна асарларимизни олиб келдик. Булар Озарбайжон драматургиясининг классиги Г. Жавиднинг «Шайх Санъон», Н. Павловнинг «Бир қиз бор экан», В. Азерниковнинг «Ҳаёт касби», Э. Радзинскийнинг «Нерон ва Сенаки даври театри», Л. Росабнинг «Премьера», А. Гельманнинг «Скамейка», М. Иброҳимбековнинг «Ёш аёлга муносиб эркак» сингари асарлари бор. Булардан ташқари кичик томошабинларга ҳам муносиб совғалар тайёрлаганмиз.

Бизнинг театримиз коллективи сизнинг шаҳрингизга биринчи марта келаётган бўлса ҳам, Ўзбекистон ва Озарбайжон халқларини қадимий дўстлик алоқалари боғлаб турибди. Бундан бир неча йил муқаддам икки ўлка адабиёт ва санъат вакилларининг бўлиб ўтган катта байрамлари маданий ҳаётимизда катта аҳамият касб этди. Тошкентдаги М. Горький номидаги рус давлат академик театри Р. Ибрагимбековнинг «Арслонга ўхшайди» пьесасини саҳналаштирди. Бундай маданий алоқалар қардошлигимизнинг ёрқин саҳифаларидир.

Муҳтарам қардош тошкентлик биродарларимизни барча спектаклларимизга бажонидил таклиф этамиз.

Габриэль ГОЦМАН,
Чехословакия.

АЖОЙИБОТЛАР ЎЛКАСИ

ҲАЖВИЯ

Кеч кириб қолган, бола эса ҳамон вокзал дарвозаси ёнида, чамаси ниманидир кутарди. Мен уни секин чақирдим:

— Ҳой бола, нима учун бу ерда боятдан бери турибсан?

— Поездни кутяпман,— деб хаёлчан жавоб берди у.

— Қаёққа кетяпсан?

— Ажойиботлар ўлкасига. Пинокийга ўхшаб боргим келади.

Мен болалигимда ўқиган ёғоч қўғирчоқ ҳақидаги эртакни эсладим.

— Ростданми? Хўш, у қандай мамлакат экан?

— Сирли мамлакат. У ерда пайшанба кунлари ҳеч ким ўқимайди.

— Жуда қизиғ-у. Хўш бошқа кунларичи?

— У ерда бутун ҳафта олти пайшанба-ю, бир якшанбадан иборат.

— Э, мазаю, бутун ҳафта дам олиш мумкин эканда?

— Ҳа-да! У ерда таътил кунлари биринчи январдан то ўттиз биринчи декабргача чўзилади, ахир бу Пинокий ҳақидаги китобда ёзилган-у!

— Демак, у ерда йил бўйи ҳеч ким ўқимас эканда?

— Ҳа-да. Сизга айтаяпманку, у мамлакатда диктант ҳам, имтиҳонлар ҳам йўқ, фақат таътил кунлари-ю байрамлар бор холос.

Унга умид билан тикилдим.

— Мени ўзинг билан бирга олиб кетмайсанми?

— Бўпти, бирга кетамиз — кўнгилчанлик билан рози бўлди суҳбатдошим.

— Фақат аввал кимлигингизни билай, кимсиз?

— Ўқитувчи, — тан олдим мен оғир хўрсиниб.

Х. КАРИМОВ
Русчадан таржимаси.

• ЯНГИ ҚЎШИҚЛАР

ТОШКЕНТГА ҚАСИДА

Барқ урар завқим, кўриб
Чеҳрангни лобар, Тошканим!
Танда бу жоним билан
Қадринг баробар, Тошканим!
Меҳнату ижод билан
Ободу гулгун боғларинг,
Меҳрибон жўшқин элинг,
Шаҳри диловар, Тошканим!

Келса ким қошингга бир,
Жаннатлигинг билмоғи бор,
Соҳиби бахт, соҳиби
Шавкатлигинг билмоғи бор,
Соғиниб келмоғи бор
Меҳмоннавоз ардоқларинг,
Меҳрибон жўшқин элинг,
Шаҳри диловар, Тошканим!
Дўстлигу тинчлик эрур,
Нон шаҳри, сенга кўзу қош,
Нурланур кўргач ўзинг,
Тун чоғи ой, кундуз қуёш,
Султоннинг озодаваш
Куйлар мунаввар чоғларинг,
Меҳрибон жўшқин элинг,
Шаҳри диловар, Тошканим!

● Султон Қўқонбеков «Чинорнинг барглари», «Ўйнаб ўтинг шаббодалар», «Сой бўйида» каби қатор шеърий тўпламлар муаллифи, СССР Ёзувчилар союзининг аъзоси.

ВАСЛИНГ КУТИБ...

Кўнглим сени ўзимга тенг сезиб қолган,
Умримда илк сирли баҳор кезиб қолган,
Ишқ шамоли биз томонга эсиб қолган,
Тарк айлаган мени тинчу оромларим,
Васлинг кутиб, йилдай ўтар айёмларим!..
Муҳаббатинг афсунидан чиқолмайман,
Елкамдаги ҳажринг юкин йиқолмайман,
Ақлу ҳушим бир нуқтага йиғолмайман,
Ҳаммага кенг дунёга мен сиғолмайман.
Тарк айлаган мени тинчу оромларим,
Васлинг кутиб, йилдай ўтар айёмларим!..
Эгилмаган қоматларни эгиб Султон,
Хаёлларинг оғушида урар жавлон,
Ҳолимни, ким билмас, менга ўйлар осон,
Билган эса, бардошимга қолар ҳайрон.
Тарк мени айлаган. тинчу оромларим,
Васлинг кутиб, йилдай ўтар айёмларим!..

Султон ҚЎҚОНБЕКОВ.

• Уй-рўзғор ташвишида

ХУШХЎР ТАОМ ЗИЙНАТИ

Тайёрланадиган таомлар қанчалик сифатли, табиатли ва юксак дид билан тайёрланадиган бўлса, у шунчалик киши организмига ботимли, шифобахш бўлади. Таом янада лаззатли бўлиши кўп жиҳатдан ошкўк ҳамда зираворлар билан ишлов берилишига боғлиқ.

Айни аёзли кунларда, шунингдек инсон аъзолари витаминларга ташна бўлганида ҳаётбахш омилларга бой бўлган кўкатлардан кўпроқ фойдаланиш мақсадга мувофиқдир. Бу борада тадбиркорлик билан қуритиб қўйилган, таъмирланган кўкатлар таомларни нафақат безатибгина қолмасдан, балки толиққан организмга дармон бағишламасдан қўймайди. Шу боисдан ҳам биз суҳбатимизни уй шароитида кўкатларни қандай сақлашга бағишлаймиз.

Одатда ошкўк сифатида серхосиятлилиги билан ажралиб турувчи кашнич, швид (укроп), карафс, крафш, тархун, ошрайхон, хожирайхон, садарайхон, жамбил каби кўкатлардан фойдаланамиз. Шуни айтиш мумкинки, ўзбек пазандачилигида шифобахш ошкўклардан тадбиркорона фойдаланиш жаҳон кўламида юқори савияда олиб борилади.

Хўш, аксарият вақтларда боғ ва боғчамизда ҳозиру-нозир бўлиб турадиган ошкўкларни сақлаш ва таъмирлаш усуллари борми, деган савол туғилиши табиий. Ҳа, албатта серхосиятли кўкатларни қишга сақлаш жуда осон. Бунинг учун жуда жўн усуллардан фойдаланиш мумкин.

Қишга сақлаш учун қуритиладиган ошкўклар иложи борича покиза ҳолда ўриб ёки териб олиниши даркор. Жумладан, ошкўклар табиий ўсиш ҳолида устидан элаксув, гулчечак (лейка — сув сочадиган жўмракли челак) ёрдамида ювилади. Шунда кўкатнинг устида мавжуд бўлган чанг-ғуборлар маълум даражада ювилиб кетади.

Кўкат селикканидан сўнг ўриб ёки барглари тармашланиши билан териб олинади. Ўрилган ёхуд терилган кўкат маҳсулотлари нуқсонли қисмлардан яхшилаб тозаланади-да, озода қоғоз устига ёзилган бўз лахтакка текис қилиб ёйиб қуритилади. Ошкўклар хат босилган қоғозлар устида, дуч келган тахта, картон, тунука, фанер юзасида қуритилиши мумкин эмас. Қуритишнинг энг оддий ва осон усули табиий шароитда, очиқ ҳавода, бироқ усти пана жойларда яйратиб қуритиш ҳисобланади.

Ошкўкларни қуёш нурлари остида қуритиб бўлмайди. Чунки ўсимлик ҳужайраларидаги яшил ранг бериб турувчи хлорофилл ва бошқа шифобахш омиллар парчаланиб кетиши мумкин, ифор мойлар эса тамоман учиб кетади.

Қуритиб олинган ошкўк маҳсулотлари майдаланади, чўп ва садалардан тозаланиб қоғозли ёхуд полиэтиленли қопчаларга, сурупли халталарга солинади-да, оғзи беркитилган ҳолда сақланади. Зараркунандалардан муҳофаза қилиш мақсадида ошкўкли қопчаларни ип билан шипларга осиб қўйиш маъқул,

Баъзи уй бекалари боғчада ўсган ошкўкларни ўриб олганидан сўнг тозалаб сувда, ювиб, сўнгра қуритишга шайланадилар. Афсуски, бунда ошкўклар таркибида мавжуд бўлган шифобахш ҳисобланувчи биологик актив моддалар ювилиб кетиши билан бирга маҳсулотнинг сифат даражаси бир қадар пасайиб кетади. Умуман, қуритилган ошкўклардан оқилона фойдаланиш инсон саломатлигининг мустаҳкамланишида самарали омил ҳисобланади.

М. НАБИЕВ,
доришунос.

ҲАҚИҚАТГА АЙЛАНГАН АФСОНА

Полтаваликлар орасида узоқ йиллардан буён душман орасида ҳаракат қилган, босқинчиларга даҳшат солган сирли бронепоезд тўғрисида афсона юрарди. Афсонада команда сўнгги жангчисининг қаҳрамонона ҳалокати ҳақида ҳикоя қилинарди. Бу афсонами ёки бор гапми? Гребенки посёлкасидан уруш ветеранлари кенгашининг аъзоси В. Руди ва «Қидирув» группаси активлари ана шу саволга жавоб топишга бел боғладилар.

Қариялар билан суҳбат, маҳаллий газета материаллари ҳамда ўлкашунослик музейи ҳужжатларини ўрганиш, шу ерда жанг қилган ҳозирда эса Красноярск ўлкасида яшаётган С. Мосейкин билан учрашув 1941 йил куз воқеаларини ойдинлаштирди.

...Сентябрь. Совет қўшинлари фашист газандалари билан жанг қила-қила шарққа чекинмоқда эди. Пирятина, Гребенки ва Лубен районларида баъзи бўлинмалар душман ортида қолиб кетди.

Фашистлар паровоз бўлиб кетган бўлинмалар қаршилик қилишга қодир эмас, деб ўйлашган эди. Тош йўллар ва қишлоқ йўллари бўйлаб ўқ-дори, озиқ-овқат маҳсулотлари ортилган колонналар қатнаб турарди. Гребенки-Лубен темир йўл тармоғи ҳали ишламас эди. Бир куни тўсатдан эрталабки туманда Гребенкида бронепоезд пайдо бўлди. Бронепоезд душман аскарлари ва техникасига тўп ҳамда пулеметлардан ўт очди. Лазорики кичик станциясидаги гитлерчиларнинг катта тўдасига ҳам қирон келтирди.

Бронепоезд тўғрисидаги шов-шувлар тезда атроф қишлоқларга тарқалди. Темир йўл атрофига қуршовда қолган жангчиларнинг гуруҳлари тўплана бошлашди. Улар орасида, эндиликда хотиралари маҳаллий тарих ўлкашунослик музейида сақланаётган Виктор Бабий ва Федор Булгаковлар бор эди.

Улар бронепоезд командири, саперлик батальони жангчиси Константин Черних эканлигини билиб қолишди. К. Черних Гребенки станциясида шикастланган паровоз ва бронепоездни кўриб қолади. Асли касби машинист бўлган Черних депо ишчилари ва сапер ўртоқларининг кўмагида бронепоездни ремонт қилади. Артиллериячилар ва пулеметчилардан иборат команда, шунингдек темир йўл мудофааси отряди тузилади.

Икки ҳафта мобайнида бронепоезд Гребенки-Лубен темир йўли бўйлаб фашистларга қирон келтирди. Гитлерчилар жасур жангчиларга қарши танк ва авиацияни ишга солдилар. Черних жангчиларга партизанлар саф ларига ўтиб кетишларига буйруқ бериб, ўзи шикастланган бронепоезднинг бор тезлигида Лубен томон жўнади. Бир қаттиқ гумбурлаш эшитилиб, биринкетин портлашлар юз берди.

Лазорики станциясидан унчалик узоқ бўлмаган йўл ёнида битта камтарона ёдгорлик бор. Шу ерлик кишиларнинг айтишларича, бу жойга бронепоезднинг сўнгги машинисти дафн этилган экан.

Н. ЗАИКА,
ТАСС мухбири.

ОҚШОМХОНЛАР УЧУН УЧРАШУВ

Арсен ФАДЗАЕВ:

«Орзум олимпиада чемпиони бўлиш»

Маълумки, октябрь ойида Венгрия Халқ Республикаси пойтахти Будапештда эркин кураш бўйича жаҳон биринчилиги бўлиб ўтди. Бу чемпионатда мамлакатимиз терма командаси сафида ҳамшаҳримиз Арсен Фадзаев ҳам қатнашиб, ўзининг чемпионлик унвонини ҳимоя қилиш учун курашди. У ўз вазн тоифасида барча рақибларини енгиб, зафар қучди ва иккинчи марта жаҳон чемпиони бўлди.

Редакцияга Арсен Фадзаев ҳақида маълумот беришимизни сўраб оқшомхонлардан жуда кўплаб мактублар келмоқда. Шу муносабат билан биз СССРда хизмат кўрсатган спорт мастери, икки марта жаҳон ва Европа чемпиони, жаҳон кубоги ва «Дружба — 84» мусобақалари совриндори, СССР чемпионати ва СССР халқлари спартакиадаси ғолиби Арсен Фадзаевни редакцияга таклиф этиб, Тошкентнинг «Оқшом» газетхонлари ва мухлислари номидан уни қизғин табриклаб, ундан мухлисларнинг саволларига жавоб беришини илтимос қилдик.

«Спорт оламидаги фаолиятингиз ҳақида ҳикоя қилиб берсангиз».

(Ҳ. Каримов, Ю. Ғуломов, хизматчилар. Октябрь райони).

— Кўпчилик спортчиларга нисбатан мен ўз фаолиятимни анча кеч, яъни 14 ёшимда бошладим. Тўғри, бу ёшимгача эркин курашни яхши кўрардим ва ўртоқларим билан куч синашиб юрардим. Бироқ спортнинг шу тури билан шуғулланаман деган журъат менда етишмас эди. Лекин шунга қарамай мен доимо ҳамюртларим СССР халқлари спартакиадаси ғолиби Тошсолтан Хатамов, тўрт марта жаҳон ва икки марта олимпиада чемпиони Сослан Андиев каби таниқли курашчиларнинг фаолиятини кузатиб борардим. Бу эса аста-секин қалбимда ёниб, ўчиб турган учқунни аланга олдириб юборди. Натижада илк бор 1976 йили Шимолий Осетиянинг Чкала қишлоғидаги спорт залига борганимда курашчи бўлишга қатъий аҳд қилдим.

Дастлаб ўзим вояга етган Ираф районида менга Рамазон Бичилов устозлик қилди. Ўрта мактабни тугатганимдан кейин 1979 йили Оржоникидзе шаҳридаги жисмоний тарбия институтига ўқишга кирдим. 1980 йили ўқишимни у ердан Тошкент Давлат жисмоний тарбия институтига ўтказдим. Шундан бери серқуёш Ўзбекистон пойтахти Тошкентда истиқомат қиламан. Бу йил институтнинг тренерлик факультетини тугатдим.

«Халқаро мусобақалардаги дастлабки иштирокингиз тўғрисида сўзлаб берсангиз».

(С. Салимов, А. Ғаниев, ишчилар. С. Раҳимов райони).

— Халқаро мусобақаларда 1981 йилдан бошлаб қатнаша бошладим. Ўша йили Канаданинг Ванкувер шаҳрида ўсмирлар ўртасида ўтказилган жаҳон чемпионатида иштирок этиб, ғалаба қозондим. Бу менинг халқаро мусобақалардаги биринчи йирик ютуғим бўлди. Шундан кейин 1982 йили Германия Демократик Республикасининг Лейпциг шаҳрида бўлган ўсмирлар ўртасидаги Европа чемпионатида ҳам омад кулиб боқди.

1983 йилдан бошлаб мамлакатимизнинг асосий терма командаси сафида қатнаша бошладим. Дебютант бўлишимга қарамай ўша йили Американинг Толеда шаҳрида ўтган ғоятда масъулиятли — Жаҳон Кубоги учун беллашувида ғолиб чиқиб, билдирилган юксак ишончни оқлаганимдан беҳад қувонган эдим. Кейин халқаро ва мамлакатимиз миқёсидаги мусобақаларда ҳам омад менга ҳамроҳ бўлди. Бунда ўзларининг қимматли маслаҳатлари ва яқиндан кўрсатган ёрдамлари учун устозларим, эркин кураш бўйича мамлакатимиз бош тренери Иван

Ярыгин ҳамда тренерим Виктор Бобочиевдан миннатдорман.

«Маълумотларга кўра сиз Будапештда ўтказилган жаҳон биринчилигида рақибларингизнинг кўпчилигини муддатидан илгари мағлуб этдингиз. Бундан биз жуда хурсандмиз. Шу билан бирга бунга қандай муваффақ бўлганингиз бизни жуда қизиқтиради. Чунки рақибларингиз орасида донгдор курашчилар ҳам бор эди-да! Наҳот, уларни енгиш шунчалик осон кечган бўлса?»

(Қ. Ҳайдаров, ўқитувчи. Ш. Содиқов, савдо ходими. Чилонзор райони).

— Очиғини айтганда, бундай савол ҳар қандай спортчини ҳам бироз ўкситади. Ахир, у ҳақиқий ғалаба қозонган-ку? Лекин шунга қарамай мухлисларда бундай савол туғилишини табиий ҳол деб ўйлайман. Чунки беллашувларнинг шоҳиди бўлмаган ва бунинг устига донгдор курашчиларни шунчалик даражада енгилишни ҳақиқий мухлислар тезда ўзига сингдира олмайди (уларнинг ўрнида бўлганимда мен ҳам шундай хаёлга борардим). Шу боисдан бундай саволлар бўлиши ўринлидир.

Энди қўлга киритилган ғалабалар хусусига келсак, уларга осонлик билан эришдим дея олмайман. Ҳар бир беллашув жуда кўп куч сарфлашни ва бехато ҳаракат қилишни талаб этди. Шу билан бирга жисмоний ва маънавий тайёргарлик ҳам бунда катта аҳамият касб этди. Спортчига хос бўлган шу хислатлар ғолибликнинг асосий омили бўлди ва ғалаба қозонишимда муҳим роль ўйнади.

«Бу йилги жаҳон биринчилигида беллашган рақибларингиздан қайси бирини энг кучли деб биласиз?»

(Б. Равшанов, Ҳ. Саидов, ТошПИ студентлари).

— Тўғрисини айтиш керакки, бу ерда савол бир томонлама бўлиб қопти. Лекин шунга қарамай айтишим лозимки, у ердаги ҳар бир олишув чемпионлик учун бўлган ҳақиқий баҳсдир. Мағлуб бўлдингиз, демак курашни давом эттирмайсиз. Шу боисдан рақибларни кучли ёки кучсиз деб беллашиш мумкин эмас эди. Чунончи, дастлабки баҳсларда чехословакиялик Вильям Хёнч ва Америка Қўшма Штатлари вакили Андре Метцер каби эркин кураш ветеранлари билан бўлган кураш енгил бўлмади. Лекин монгол полвони Болдни биринчиликдаги энг кучли рақибим деб ҳисоблайман. Чемпионлик учун кураш ҳам айнан шу полвон билан бўлгани бунинг исботидир. Шунингдек, 1983 йил Киевда ўтказилган жаҳон биринчилиги финал баҳсида ҳам шу спортчи билан беллашгандим.

«Сизнинг энг яхши кўрган усулингиз борми?»

(С. Ҳалимов, Ғ. Едгоров, Ҳ. Мухторов, ёш курашчилар).

— Бу савол анча қалтисроқ экан. Зеро бунга жавоб беришим кейинги ютуқларимни бой беришимга баробардир. Чунки ҳар бир спортчининг ўзи севган, жуда мукаммал ўзлаштирган усули бўлади. Шу боисдан уни ҳар доим ҳам айтавермайдилар. Лекин ёш курашчилар — ҳақиқий мухлислар сўраётган экан (мен шундай деб биламан) уни дадил айта оламан. Рақибни қўлидан ушлаб чалқанчасига йиқитишни ўзимнинг яхши кўрган усулим деб ҳисоблайман.

«Оилаларингизда яна спорт билан шуғулланадиган киши борми?»

(З. Ҳайдарова, ишчи. Ленин райони).

— Биз оилада тўрт ака-укамиз. Уларнинг ҳаммаси ҳозир Тошкентда истиқомат қилишади. Спорт билан ҳаммалари шуғулланишади. Баъзан биргаликда ўзаро куч ҳам синашиб турамиз. Бироқ уларнинг орасида мен ва энг кенжамиз Аркадий спортнинг эркин кураш тури бўйича мунтазам шуғулланамиз. Ҳозир у Автомобиль-йўл институтида таҳсил олаяпти. Спорт мастерлигига номзод, республика терма командаси аъзоси.

«Сиз жуда кўп йирик мусобақаларда иштирок этдингиз ва ғалаба қозондингиз. Шундай экан, ўзингизнинг барча орзуларингиз ва ниятларингиз рўёбга чиқди деб ҳисоблайсизми?».

(М. Саидов, хизматчи, Фрунзе райони).

— Инсонни орзусиз тасаввур этиш жуда мушкул. Шундай экан, ҳар бир кишининг ўз орзуси, кўзлаган мақсади бўлади. Бугун мен мухлислар олдида сарҳисоб берар эканман, орзумга батамом эришдим дея олмайман. Бу бир томондан. Иккинчи томондан эса авваллари Жаҳон, Европа чемпиони бўлсам деб ният қилардим. Бу ниятлар ушалди. Бундан хурсандман. Энди шу билан бирга янги орзу пайдо бўлди. Яъни у: олимпиада чемпиони бўлиш. Бунинг учун эса гилам устида ҳали курашиш зарур.

— Оқшомхонларга истакларингиз,— деб сўнгги савол билан биз Арсен Фадзаевга мурожаат қилдик.

— Барча спорт мухлисларига катта раҳмат! Биз ҳамиша сизларнинг ишонч ва умидларингизни оқлашга интиламиз, — деди у.

Жавобларни А. ЕТМИШБОЕВ ёзиб олди.

СПОРТ КУНДАЛИГИ

ШАХМАТ

Қирғизистон пойтахти — Фрунзе шаҳрида Англия, Болгария, Венгрия, Польша, Ҳиндистон ва Совет Иттифоқи спортчилари иштирокида шахмат бўйича халқаро турнир бўлиб ўтмоқда. Мамлакатимиз спорт шарафини бир қатор шахматчилар билан бирга тошкентлик халқаро гроссмейстер Георгий Аъзамов ҳам ҳимоя қилаяпти. Биринчи турда ҳамшаҳримиз белоруссиялик гроссмейстер Виктор Купрейчик билан учрашди. Бу партия тошкентлик шахматчининг қўли баланд ҳолда кечиктирилди. Иккинчи турда Георгий Аъзамов англиялик Уильям Уотсон билан ўзаро куч синашади.

ФУТБОЛ

Футбол бўйича биринчи лигага йўлланма олиш учун кураш олиб бораётган 12 команда ўртасида ўзаро мусобақалар бўлиб ўтмоқда. Биринчи лигада ўйнаш ҳуқуқини қўлга киритиш учун бўлиб ўтган мусобақаларда Жиззахнинг «Звезда» командаси ўз майдонида Халқободнинг «Соҳибкор» командасини қабул қилиб, 3:2 ҳисобида ғалаба қозонди. Ҳозир «Звезда» ҳисобида 6 очко бўлиб, у иккинчи ўринни эгаллаб турибди. Биринчи ўринда Симферопольнинг «Таврия» командасини 1:0 ҳисобида мағлубиятга учратган Ростовнинг «Ростсельмаш» командаси бормоқда. Охирги турда жиззахлик футболчилар ўз майдонларида «Ростсельмаш» командаси билан учрашишлари керак.

ҚИЛИЧБОЗЛИК

Республикамиз пойтахтида қиличбозлик бўйича Ўзбекистон кубоги учун бўлиб ўтган мусобақалар якунланди. Бу мусобақаларда Тошкентдаги армия спорт клуби вакиллари муваффақиятли қатнашишди. Бу турнирда халқаро классдаги спорт мастери Виталий Логвин ғолиб чиқди. Иккинчи ва учинчи ўринларни унинг ҳамкоманда ўртоқлари — спорт мастерлари Борис Абдигулов ва Марат Сулаймоновлар эгаллашди.

ОҚ ЙЎЛ, ТУРНИР!

РУС ШАШКАСИ БЎЙИЧА 45-СССР ЧЕМПИОНАТИ · ТОШКЕНТ-85

Эртага Тошкентда рус шашкаси бўйича эркаклар ўртасида 45-СССР чемпионати старт олади. Бундай турнир Ўзбекистон пойтахтида биринчи марта ўтказиляпти. Унинг ўзига хос хусусияти бор. Чемпионат олтин медаль эгасинигина эмас балки келаси йили бўладиган жаҳон чемпионатида совет шашкачиларидан кимлар иштирок этишини ҳам аниқлайди.

Мен 16 марта СССР чемпионатларида ҳозир бўлиш бахтига муяссар бўлганман. Шунинг учун ҳам бу йилги биринчилик олдидан беихтиёр босиб ўтилган йўлга назар ташлайман. Урушдан аввалги сўнгги мамлакат чемпионатлари ва уларнинг афсонавий ғолиблари И. Тимковский ва В. Соков ёдимга келади. Айтмоқчи, И. Тимковский ўз спорт фаолиятини Ўзбекистонда бошлаган, ҳатто 1927 ва 1928 йилларда Тошкентнинг чемпиони ҳам бўлган. Ленинградлик В. Соков эса 1940 йилги Ўзбекистон чемпионатида конкурсдан ташқари ва 1941 йилги Тошкент шаҳри биринчилигида иштирок этган. В. Соков билан менга турнирларда уч марта учрашишга тўғри келган. Ҳозирда Киевда истиқомат қилаётган мамлакатнинг 1934 ва 1952 йиллардаги чемпиони Б. Блиндер билан ҳам ўйнаганман.

Латвиянинг Лиепая шаҳрида бўлиб ўтган 1963 йилги СССР чемпионати ҳам ёдимда. Ўшанда мен судьялар коллегиясига бошчилик қилган эдим. Тарихга айланган ана шу турнирда иштирок этган 22 спортчидан атиги икки киши —минсклик А. Плакхин ва бокулик В. Габриелян бу йилги Тошкент турнирида иштирок этади. 1963 йилда уларнинг ҳар иккиси ёш мастерлар эди, эндиликда эса улар машҳур гроссмейстер, Совет Иттифоқининг уч марта чемпионларидир. Мазкур турнирда яна уч гроссмейстер: самарқандлик Маркел Фозилов, киевлик М. Рахунов ва Москва областидан Н. Абациев иштирок этмоқда.

Республикамиз шашка мухлислари, албатта бу йил «Спартак» жамияти чемпиони бўлган тошкентлик Г. Дорфман муваффақият қозонишини истайдилар.

Мусобақаларнинг энг ёш қатнашчиси —ленинградлик 14 ёшли Р. Витенбергдир. У ўсмирлар ўртасида мамлакат чемпиони, турнирда иштирок этаётган ягона мастерликка номзоддир.

Шундай қилиб, эртага соат 16.00 да республика шахмат-шашка клубида 45-мамлакат чемпионати ўйинлари бошланади.

Б. КАНИШЧИКЕР, халқаро арбитр, чемпионат бош судьяси.

• КУНЛАРДАН БИР КУН

ТАСОДИФНИ ҚАРАНГ

Франциянинг Лиль шаҳрида бўлиб ўтган иккинчи лига командаларининг футбол учрашуви пайтида судьяга мушт билан ташланган ўйинчи майдондан чиқариб юборилди. Тасодифни қарангки, футболчининг фамилияси Брут, арбитрнинг фамилияси эса Цезарь экан.

ШОШҚАЛОҚЛИК ОҚИБАТИ

Кортина д,Ампеццо шаҳрида бўлиб ўтган 1956 йилги қишки Олимпиада ўйинларида 1500 метр масофага конькида югуриш бўйича мусобақалар бошланиши биланоқ финляндиялик спортчи Тойво Салонен жаҳон рекордини янгилашга муваффақ бўлди. Шундан сўнг француз газеталаридан бирининг мухбири: чемпион аниқ —унинг натижасини ҳеч ким янгилай олмайди, стадионда бекорга вақт ўтказишнинг ҳожати йўқ, деган фикрга келди. У Париж билан боғланиб янги олимпиада чемпиониниг номини хабар қилиб, меҳмонхонага жўнаб кетди. Тўсатдан ресторанда ҳордиқ чиқариб ўтирган журналист Салонен чемпион эмаслигини, Евгений Гришин ана шу масофани 0,8 секунд яхшироқ югуриб ўтганини билиб қолди. Ғафлатда қолган мухбир редакцияга «тузатиш»ни маълум қилиш учун телеграф томон югураётиб, Гришин каби Юрий Михайлов ҳам бир вақтни кўрсатганлигини йўл-йўлакай билиб олди. Қарангки у чемпионликка чиқариб қўйган Т. Салонен фақат бронза медали билан чекланибди.

Редактор Ш.О.УБАЙДУЛЛАЕВ.

• РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА

«ВЕГА—323»-СТЕРЕО»

АЪЛО ОВОЗЛИ МУЗИКАДИР!

Бу стереофоник овозли ва энг арзон радиолалар группасида ўзига хос ягонадир.

Бу компактли комбайн ҳам приёмник, ҳам проигриватель бўлиб бир корпусга монтаж қилинган. Радиолага магнитофонни ҳам улаш мумкин.

Радиоприёмник барча тўлқинларда ишлайди, шунингдек стереофоник программаларни қабул қилади.

Проигриватель автостоп ва звукоснимателни автоматик кўтариб қўядиган мослама билан таъминланган.

«Вега-323»—Стерео» баҳоси — 178 сўм.

БЕРДСК РАДИО ЗАВОДИ.

ДЎППИ ҲАМИША ЯРАШАДИ

Бу бежирим ва ўзига хос кўркам жозибали ўзбек дўпписи қадимий миллий анъаналарни ўзида мужассамлаштирган. Мода ҳам, замонлар ҳам унинг шаклига тузатиш киритаолмади. Дўппи ҳамиша мода талабларига жавоб бериб келмоқда. Ана шунинг учун ҳам ёшлар ва катталар дўппини бажонидил кийишади.

Шойи-ипак, нозик, кумуш ва олтин ип билан тикилган дўппилар Ўзбекистон ҳунармандларининг маҳоратидан далолат берувчи энг гўзал эсдалик совғасидир!

«УЗМЕСТПРОМ» ИЛМИЙ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ (телефон 76-47-11).

«Союзторгреклама» Бутуниттифоқ бирлашмасининг Ўзбекистон реклама агентлиги (телефон 45-37-27)

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА —19/XI да **Дилором**, 20/XI да **Дон Кихот**, 21/XI да **Аида**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА— 19/XI да **Ўғрини қароқчи урди**, 20/XI да **Шошма, қуёш**, 21/XI да **Куёв**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 18/XI да **Хотинимнинг эри**, 20/XI да **Гулсара**, 21/XI да **Узилган торлар**.

КИНО

18 НОЯБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ХЎРЛАНГАНЛАР» — **Санъат саройи** (катта зал, 17, 19.30, телефонлар: 44-21-34, 44-21-44, 44-21-74).

«ОИЛАВИЙ ҲАЁТ ПОҒОНАЛАРИ»— **Чайка** (тоқ соатларда, телефон 77-06-20).

«ҒАЗАБ КУНИ» —**Ўзбекистон ССР 25 йиллиги** (тоқ соатларда, телефон 53-65-87), **Мир** (тоқ соатларда, телефон 91-58-04).

«ҲАЛОКАТГА МАҲКУМ ЭТИЛГАН КОННИНГ ТОНГГИ» — **ВЛКСМ 30 йиллиги** (жуфт соатларда, телефон 33-44-52). **М. Шайхзода номли** (тоқ соатларда, телефон 42-39-74), **Ҳамза номли** (жуфт соатларда, телефон 91-10-51).

«КЕЛИБ АЙТГАНЛАРИМ» — **Лисунов номли** (тоқ соатларда, телефон 96-34-02), **Тинчлик** (тоқ соатларда, телефон 58-36-06), **К. Ёрматов номли** (тоқ соатларда, телефон 24-22-66).

«АЁЛ ВА ЭРКАК» —**Ватан** (тоқ соатларда), **Тошкент Советининг 50 йиллиги** (тоқ соатларда, телефон 78-47-25), **Ғунча** (16, 18, 20.00; телефон 42-02-22).

«ҚИШДА ПИШАР ОЛЧА» **С. Раҳимов номли** (16, 18, 20.00; телефон 48-46-71), **Нукус** (тоқ соатларда).

«ШАФҚАТСИЗ РИНГ» — **Қозоғистон** (17, 18, 20, 21.00; телефон 35-24-92).

19 НОЯБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ХЎРЛАНГАНЛАР» — **Санъат саройи** (катта зал, 12, 14.30, 17, 19.30, телефонлар: 44-21-34, 44-21-44, 44-21-74).

«ОИЛАВИЙ ҲАЁТ ПОҒОНАЛАРИ»— **Чайка** (тоқ соатларда, телефон 77-06-20).

«ҒАЗАБ КУНИ» —**Ўзбекистон ССР 25 йиллиги** (тоқ соатларда, телефон 53-65-87), **Мир** (тоқ соатларда, телефон 91-58-04).

«ҲАЛОКАТГА МАҲКУМ ЭТИЛГАН КОННИНГ ТОНГГИ» — **ВЛКСМ 30 йиллиги** (жуфт соатларда, телефон 33-44-52). **М. Шайхзода номли** (тоқ соатларда, телефон 42-39-74), **Ҳамза номли** (жуфт соатларда, телефон 91-10-51).

«КЕЛИБ АЙТГАНЛАРИМ» — **Лисунов номли** (тоқ соатларда, телефон 96-34-02), **Тинчлик** (тоқ соатларда, телефон 58-36-06), **К. Ёрматов номли** (тоқ соатларда, телефон 24-22-66).

«АЁЛ ВА ЭРКАК» —**Ватан** (тоқ соатларда), **Тошкент Советининг 50 йиллиги** (тоқ соатларда, телефон 78-47-25), **Ғунча** (16, 18, 20.00; телефон 42-02-22).

«ҚИШДА ПИШАР ОЛЧА» —**С. Раҳимов номли** (12, 14, 16, 18, 20.00; телефон 48-46-71), **Нукус** (тоқ соатларда).

«ШАФҚАТСИЗ РИНГ» — **Қозоғистон** (11, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 21.00; телефон 35-24-92).

20 НОЯБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ХЎРЛАНГАНЛАР» — **Санъат саройи** (катта зал, 12, 14.30, 17, 19.30, телефонлар: 44-21-34, 44-21-44, 44-21-74).

«ОИЛАВИЙ ҲАЁТ ПОҒОНАЛАРИ»— **Чайка** (тоқ соатларда, телефон 77-06-20), **Восток** (жуфт соатларда, сўнгги сеанс 21.30 да).

«ҒАЗАБ КУНИ» — **Ғунча** (16, 18, 20.00, телефон 42-02-22), **Москва** (тоқ соатларда).

«ҲАЛОКАТГА МАҲКУМ ЭТИЛГАН КОННИНГ ТОНГГИ» — **М. Шайхзода номли** (тоқ соатларда, телефон 42-39-74).

«КЕЛИБ АЙТГАНЛАРИМ» — **Лисунов номли** (тоқ соатларда, телефон 96-34-02), **Тинчлик** (тоқ соатларда, телефон 58-36-06), **К. Ёрматов номли** (тоқ соатларда, телефон 24-22-66).

«ОНАЖОН, МЕН ТИРИКМАН»— **Ҳамза номли** (жуфт соатларда).

«ОҚ ҚОПЛОН АВЛОДИ» — **Искра** (11, 14, 17, 19.00; телефон 39-14-59).

«АЁЛ ВА ЭРКАК» —**Ватан** (тоқ соатларда), **Тошкент Советининг 50 йиллиги** (тоқ соатларда, телефон 78-47-25).

«ҚИШДА ПИШАР ОЛЧА» —**С. Раҳимов номли** (12, 14, 16, 18, 20.00; телефон 48-46-71), **Нукус** (тоқ соатларда).

«ШАФҚАТСИЗ РИНГ» — **Қозоғистон** (11, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 21.00).

ТВ

душанба

18 НОЯБРЬ

● МТ I

17.55 Ж. Гершвин. Рапсодия.
18.35 «Ишлар ва одамлар», Надеждинск металлургия заводида фан-техника тараққиётини ривожлантириш тўғрисида.
19.05 «Сичқонча қўшиғи». Мультфильм.
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 Ракета қўшинлари ва артиллерия кунига. Стратегик мақсадлардаги ракета қўшинлари бош қўмондони — СССР Мудофаа министрининг ўринбосари, Совет Иттифоқи Қаҳрамони, армия генерали Ю. П. Максимов сўзи.
19.45 Совет Армияси «Красная звезда» ансамблининг концерти.
20.25 «Михаил Иванович Калинин». Коммунистик партия ва совет давлатининг буюк арбоби туғилган куннинг 110 йиллигига бағишланган ҳужжатли фильм.
21.30 «Время».
22.05 «Балерина». СССР халқ артисти М. Плисецкая иштирокида фильм-балет.
23.10 «Дунё воқеалари».

● МТ II

18.30 Янгиликлар.
18.50 «Евгения Гранде». Бадиий фильм.
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар».
20.45 Ритмик гимнастика.
21.15 Халқ куйлари.
21.30 «Время».
22.05 «Каспийдаги қўриқхона». Телефильм.
22.20 Хоккей бўйича СССР чемпионати. «Динамо» (Рига) — «Спартак». 2 ва 3-даврлар.

● ЎзТВ I

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Пионерлар мамлакатида» (рус.).
18.40 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Бурчга садоқат...»
19.05 «Хирмонингизга барака».
19.20 «Қушлар байрами». Мультфильм.
19.30 «Ахборот» (рус.)
19.45 Фарғона область Қува район «Анор» ашула ва рақс ансамблининг концерти.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Созандалар ҳақида ҳикоялар». Ф. Шукурова ва Р. Неъматов (чанг).
21.30 Москва. «Время».
22.05 Ракета қўшинлари ва артиллерия кунига. «Улар ўн тўққизда эдилар». Бадиий фильм.
23.20 Кўрсатувлар программаси.

● ЎзТВ II

9.00 — 16.20 МТ II
18.05 Кўрсатувлар программаси.
18.10 Физика. Товуш ҳодисалари.
19.10 «Партия топшириғи». Телефильм.
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 Ритмик гимнастика.
20.05 Биология. Оқсил биосинтези.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Нальчик». Телефильм.
21.00 С. Есенин лирикаси (рус.).
21.30 МТ II

сешанба

19 НОЯБРЬ

РАКЕТА ҚЎШИНЛАРИ ВА АРТИЛЛЕРИЯ КУНИ

● МТ I

9.00 «Время».
9.40 «Горнчилар, қаердасиз!»
10.10 «Баксан қўшиғи». Альпинистлар — Улуғ Ватан уруши қатнашчилари тўғрисида телефильм.
10.30 «XII Жаҳон фестивали: кураш қўшиқлари».
11.15 «Евгения Гранде». Бадиий фильм.
12.50 Янгиликлар.

* * *

15.00 Янгиликлар.
15.20 «Қишлоқ уфқлари». Ҳужжатли фильмлар.
16.05 «Украина чиройи — Подолия». Концерт.
16.45 «Ялтироқ қурт». Мультфильм
17.00 «20—30-йиллар совет пейзаж живописи».
17.30 «Болаларга ҳайвонлар ҳақида».
18.00 Л. Бетховен. 21-соната.
18.25 Телефильмлар XI Бутуниттифоқ фестивалининг совриндор фильмлари. «Ўтаётган поездлар шовқини».
18.45 «Фан ва турмуш».
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 Арфа квартети чалади.
19.50 КПСС XXVII СЪЕЗДИ ОЛДИДАН. ЭСТОНИЯ ССР ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ.
21.30 «Время».
22.05 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Динамо» (Тбилиси)— «Динамо» (Киев).
23.45 «Дунё воқеалари».

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15 «Чин қалбдан». Телефильм
9.35, 10.35 Табиатшунослик. 2-синф. Кузда колхозда.
9.55 «Энг шимолий маршрут». Илмий-оммабоп фильм.
10.05, 13.55 Француз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
10.55 «Техниканинг янги буюмлари. Вакуумли виключателлар». Илмий-оммабоп фильм.
11.05 Ихтисослаштирилган ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчиларига. Эстетик тарбия.
11.35, 12.40 Ботаника. 5-синф. Уруғ ва ҳосил.
11.55 «Қора думли чағалай». Илмий-оммабоп фильм.
12.10 «Шахмат мактаби».
13.00 «К. Паустовскийни такрор ва такрор ўқиб».
14.25 Тарих саҳифалари. «Ишчилар синфини озод қилиш учун кураш союзи».
15.05 «Александр Блок ҳақида монолог».
16.05 Янгиликлар.

* * *

18.30 Янгиликлар.
18.45 «Сизни Свердловск опера театри таклиф этади».
19.20 «Сибирь тупроғи». Тюмень газ конларида фан-техника тараққиётини ривожлантириш.
19.50 Баскетбол бўйича СССР чемпионати. Хотин-қизлар. Минскдан олиб кўрсатилади.
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар».
20.45 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
21.30 «Время».
22.05 «Буғдойзорлар оралаб». Бадиий фильм.

● ЎзТВ I

7.30 Ритмик гимнастика.
7.50 «Тонгги тароналар».
8.00 «Пионер телетайпи» (рус.).
8.10 «Дилдан куйлаб, ўйна қувнаб».
8.30 «Ахборот».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.15 «Мушукча Женя ва йўл ҳаракати ҳақида». Мультфильм.
18.30 Ўсмирлар учун. «Орзу».
19.00 КПСС XXVII съезди олдидан. «Ҳаётимиз программаси». КПСС Программасининг янги таҳрирдаги лойиҳасини муҳокама қиламиз.
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 «Бугун — Ракета қўшинлари ва артиллерия куни». Қизил Байроқли Туркистон Ҳарбий округи ракета қўшинлари ва артиллерия қўмондони, генерал-майор А. Д. Казанцев сўзи.
«Қўшиқсиз солдат солдатми». Фильм-концерт.
20.30 «Ахборот».
20.50 Ёш ижрочилар концерти.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Шеърият кечаси». В. И. Ленин номидаги СССР Халқлари дўстлиги саройидан трансляция пайтида ёзиб олинган.
23.05 «Бугун оламда нима гап?» Халқаро аҳвол кундалиги.

● ЎзТВ II

9.00 — 16.10 МТ II
18.05 Кўрсатувлар программаси.
18.10 Математика. Тенглик ва тенгсизлик.
18.50 «Совет Иттифоқи шаҳарлари». Кинопрограмма.
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 «Чўқон Валихонов». Ҳужжатли фильм.
20.05 Ўқитувчи экрани. Чуқур ва мустаҳкам билимни шакллантирайлик.
20.30 «Ахборот».
20.50 География. СССР электроэнергетикаси.
21.30 МТ II

Тошкент халқ хўжалиги институти коллективи Ҳисоблаш марказининг бўлим бошлиғи Ҳ. Алижоновга онаси

Хайри

ИБРОҲИМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ»)

—орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и Ташгорсовета.

(Газета бир йилда 300 марта чиқади).

БИЗНИНГ АДРЕС:

700047, ТОШКЕНТ ШАҲРИ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Телефонлар: секретариат — 33-57-02: бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат — 33-08-74; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги — 32-55-39; Совет қурилиши ва ҳуқуқ —32-54-19; фан, мактаб, олий ўқув юртлари — 32-53-10; адабиёт ва санъат —32-56-81; ахборот —33-28-95; спорт ва ҳарбий ватанпарварлик ишлари— 32-55-32; хатлар — 33-29-70; эълонлар бўлими— 33-81-42; нашриёт диспетчери — 32-78-94.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р—10568. А—2265. Индекс 64690 123456789